

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาจีน โดยใช้แผ่นภาพการ์ตูนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การ์ตูนเป็นตัวนำเรื่องเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาจีนนั้น มีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวข้องประกอบด้วย

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนิยมและพัฒนาการทางสติปัญญา

- 1.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์
- 1.2 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของธอร์นไคค
- 1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์
- 1.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

2. แบบฝึกทักษะ

- 2.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ
- 2.2 ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ
- 2.3 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
- 2.4 หลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะ
- 2.5 หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ
- 2.6 องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ

3. ทักษะการอ่าน

- 3.1 ความหมายของทักษะการอ่าน
- 3.2 การประเมินทักษะการอ่าน
- 3.3 ความสำคัญของการอ่าน
- 3.4 ลักษณะของกระบวนการอ่าน
- 3.5 ประเภทของการอ่าน
- 3.6 ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่าน

4. แผ่นภาพการ์ตูน

- 4.1 ความหมายของการ์ตูน
- 4.2 ลักษณะการ์ตูนที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
- 4.3 หลักเกณฑ์การผลิตสื่อการ์ตูนประกอบการเรียนการสอน
- 4.4 ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะโดยใช้แผ่นภาพการ์ตูน
- 4.5 ประโยชน์ของการ์ตูนที่มีต่อการเรียนการสอนและการฝึกทักษะ

5. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 5.1 สาระขอบข่าย
- 5.2 สาระมาตรฐานการเรียนรู้
- 5.3 เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกทักษะการอ่าน
- 5.4 การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านโดยใช้แผ่นภาพการ์ตูน

- 6.1 งานวิจัยในประเทศ
- 6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและพัฒนาการทางสติปัญญา

นักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพฤติกรรมนิยมเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ส่วนทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ต้องตระหนักถึงพัฒนาการในแต่ละวัยของผู้เรียนรู้และต้องเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก่อนนำเข้าสู่บทเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมรายละเอียดไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบแสดงอาการกระทำ (operant conditioning) เชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากสิ่งแวดล้อมทำให้เกิด สิ่งเร้า (stimulus) ซึ่งทำให้เกิดการตอบสนอง (response) ซึ่งจะตามมาด้วยการเสริมแรง (reinforcing stimulus) ซึ่งการเสริมแรงนี้อาจเป็นได้ทั้งการให้รางวัล (rewards) ซึ่งเรียกว่าการเสริมแรงทางบวกและการลงโทษ (punishment) ซึ่งเรียกว่าการเสริมแรงทางลบ (วิจิตพานี เจริญขวัญ, 2542, หน้า 104) ทำให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของเงื่อนไขการเสริมแรงและลงโทษ การเสริมแรงมี 2 ประเภท คือ

1. การเสริมแรงทางบวก (positive reinforcement)

การเสริมแรงทางบวกหรือการให้รางวัลจะช่วยทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เกิดขึ้นซ้ำอีกซึ่งมีกระบวนการอยู่ 2 ชนิดคือ การปั้นพฤติกรรม (shaping behavior) และกระบวนการเรียนรู้โดยบังเอิญ (superstitious behavior)

การปั้นพฤติกรรม (shaping behavior) คือการส่งเสริมการกระทำชนิดหนึ่งซึ่งเป็นการกระทำที่จะต้องพัฒนาไปที่ละน้อยจนเป็นการกระทำที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2523 หน้า 37) ในกระบวนการนี้จะให้ตัวเสริมแรงเมื่อเกิดพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมที่ต้องการ ต่อจากนั้นจะค่อยๆ จำกัดขอบเขตของตัวเสริมแรงลงและจะให้ตัวเสริมแรงเฉพาะที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมที่ต้องการมากที่สุด ในที่สุดจะให้ตัวเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการ จุดมุ่งหมายการปั้นพฤติกรรมคือต้องการให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการอย่างถาวรซึ่งเรียกว่า การเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้โดยบังเอิญ (superstitious behavior) บ่อยครั้งเมื่อเด็กทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วได้รับสิ่งที่พึงพอใจในเวลาเดียวกันทำให้เข้าใจว่าการกระทำนั้นๆ เป็นสาเหตุทำให้ได้รับสิ่งที่พึงพอใจ แต่ความจริงแล้วการได้สิ่งที่พึงพอใจบังเอิญมาเกิดพร้อมกันเท่านั้น ซึ่งอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา จึงต้องมีการทำโทษ (วงพัทตร์ ภูพันธ์สีและคณะ, 2542, หน้า 135)

2. การเสริมแรงทางลบ (negative reinforcement)

การเสริมแรงทางลบ คือสิ่งใดก็ตามที่เมื่อถูกขจัดออกไปแล้วจะทำให้พฤติกรรมที่พึงปรารถนาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งตัวเสริมแรงทางลบอาจหมายถึงการทำโทษ การชู้ การไม่ให้รางวัลเมื่อถูกขจัดออกไปพฤติกรรมที่ดีจะเพิ่มขึ้นและเกิดซ้ำอีก (วงพัทตร์ ภูพันธ์สีและคณะ, 2542, หน้า 132)

สจวร์ต ไรท์ (2548, หน้า 140-143) กล่าวถึงการเสริมแรงทางลบว่า คือการทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการที่แสดงพฤติกรรมดังกล่าวนั้น คือการทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้นอันเป็นผลมาจากการที่แสดงพฤติกรรมดังกล่าวนั้น สามารถถอดถอนจากสิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจ (aversive stimuli) ออกไปได้ สิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจ อาจเป็นตัวเสริมแรงทางลบได้ต่อเมื่อพฤติกรรมที่แสดงออกแล้วถอดถอนสิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจมากขึ้น ดังนั้นสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ไม่พึงปรารถนา นอกเสียจากว่า จะทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกแล้ว สามารถถอดถอนสิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจนั้นมีความถี่มากขึ้น

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบแสดงอาการกระทำนั้น พฤติกรรมหรือการตอบสนองจะขึ้นอยู่กับเสริมแรงเป็นสำคัญการเสริมแรงทำให้พฤติกรรมดำเนินไปอย่างซ้ำๆ สม่ำเสมอ การเสริมแรงทางลบหรือพฤติกรรมการทำโทษพฤติกรรมนั้นจะค่อยๆ ลดลง

ริงสรร์ค บุษยะมา. (2552, หน้า 35-36) ได้กล่าวว่า สกินเนอร์ให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากกว่าสิ่งเร้า ทักษะที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วออกมาจะได้รับการเสริมแรงทันที

2. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของธอร์นไคค์หรือทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยง

ทิสนา แคมมณี (2550, หน้า 51-51) กล่าวว่าหลักการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยมีหลักการพื้นฐานว่าการเกิดการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่มีออกมาในรูปแบบโดยการลองผิดลองถูกว่าจะพบสิ่งที่เหมาะสมที่สุด

กฎแห่งการเรียนรู้มีดังนี้

(1) กฎแห่งความพร้อมประสบการณ์เดิมจะเชื่อมความรู้ใหม่

(2) กฎแห่งการฝึกหัด การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำบ่อยๆ จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง

(3) กฎแห่งความพอใจ เมื่ออินทรีย์ได้รับความพอใจจากผลของการกระทำกิจกรรมก็จะเกิดผลดีกับการเรียน อยากเรียนรู้เพิ่มเติม

ริงสรร์ค บุษยะมา (2552, หน้า 37-38) กล่าวว่าเมื่อผู้เรียนประสบปัญหาจะศึกษาสภาพของปัญหาและหาทางแก้ไขไว้หลายๆ วิธีและจะเลือกวิธีที่แก้ปัญหาได้สำเร็จไว้ใช้เมื่อพบกับปัญหาในลักษณะคล้ายคลึงกัน กฎการเรียนรู้ที่สำคัญมี 3 ประการคือ

(1) กฎแห่งความพร้อมถ้าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกและได้แสดงจะเกิดความพึงพอใจ

(2) กฎแห่งการฝึกหัด สิ่งใดที่ผู้เรียนได้กระทำอยู่เป็นนิยัอมเกิดความคล่องแคล้วชำนาญชำนาญและในทางกลับกันถ้าละเว้นการกระทำไปนานๆ เมื่อจำเป็นต้องกระทำย้อมทำ ได้ไม่ดีเหมือนเดิม

(3) กฎแห่งผล ถ้าผู้เรียนกระทำกิจกรรมใดๆจนเกิดความสำเร็งผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจและประสงค์จะกระทำมากขึ้น

จากทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของธอร์นไคค์สรุปได้ว่าถ้าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนและได้รับการฝึกฝนอยู่เป็นประจาย้อมมีความคล่องแคล้วเมื่อแสดงออกมามีคนชื่นชมก็จะทำซ้ำอีก

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของบรุนเนอร์

บรุนเนอร์เชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจและกระบวนการเรียนรู้เกิดจากการค้นพบตนเอง (discovery learning) บรุนเนอร์กล่าวว่า มนุษย์มีขั้นการเรียนรู้จากภาพแทนของจริง (inactive stage) ขั้นการเรียนรู้จากของจริง (iconic stage) ขั้นการเรียนรู้จากสัญลักษณ์

หรือและนามธรรม (symbolic stage) บรูเนอร์เชื่อว่า การเรียนรู้ที่ได้ผลที่สุดคือ การให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (discovery learning) การเรียนรู้เกิดได้จากการที่คนเราสามารถสร้างความคิดรวบยอดและเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งรู้ (intuition) ขึ้น โดยมีแรงจูงใจภายในซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

พรทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2549, หน้า 52-52) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของบรูเนอร์ว่าไม่ว่าวิชาใดก็ตามเราสามารถนำมาสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพถ้าเราจัดแบบการสอนที่เหมาะสมกับสติปัญญา การพัฒนาการทางสติปัญญาจำเป็นจะต้องสร้างมโนทัศน์ บรูเนอร์แบ่งขั้นการพัฒนาสติปัญญาเป็น 3 ขั้นคือ

- (1) ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ เป็นการเลียนแบบการกระทำต่างๆ จากการใช้ประสาทสัมผัส
- (2) ขั้นการเรียนรู้จากความคิดเป็นขั้นสร้างภาพในจินตนาการให้เกิดเป็นรูปธรรม
- (3) ขั้นการเรียนรู้จากสัญลักษณ์ รู้จักใช้ภาษาสื่อความคิด มีพัฒนาการทางนามธรรม รู้จักคิดไตร่ตรองสัญลักษณ์

รังสรรค์ บุษยะมา (2552, หน้า 44-45) กล่าวว่า การเรียนรู้ในทฤษฎีของบรูเนอร์ เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้เกิดขึ้นโดยการรับรู้ข่าวสารใหม่ นำไปสู่การเปลี่ยนรูปข่าวสารความรู้ซึ่งข่าวสารนั้นต้องเพียงพอและเที่ยงตรง ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำ เลือก คิด สร้างสมมุติฐาน สร้างกฎเกณฑ์ สร้างหลักการ สรุปหลักการแล้วจึงแก้ปัญหา บรูเนอร์ยังให้ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมซึ่งแยกเป็น

- (1) โครงสร้างความรู้ ให้ความสำคัญกับความรู้พื้นฐานในแต่ละเรื่องจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำสาระได้ยาวนาน รู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนรู้อย่างไร้ระบบ

- (2) ความพร้อม เมื่อเด็กมีพัฒนาการถึงขั้นใดก็ให้สอนความรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการในระดับนั้นซึ่งกระบวนการเรียนรู้นี้มี 3 ขั้นคือ

- (2.1) ศึกษาความรู้ใหม่
- (2.2) นำไปประยุกต์ใช้
- (2.3) ประเมินผลความรู้ที่ได้มาว่าถูกต้องหรือไม่

จากทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของบรูเนอร์สรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง ถ้าจัดแบบการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในระดับนั้นๆ ไม่ว่าวิชาใดก็ตามสามารถนำมาสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของเพียเจต์

โสภักดิ์ นุชนาถและคณะ (2551, หน้า 16-20) กล่าวว่าลักษณะความคิดที่สำคัญของเด็กมี 2 แบบคือการมองเหตุการณ์ทางด้านจิตวิทยาเหมือนเป็นเหตุการณ์ทางด้านวัตถุ มองวัตถุต่างๆ นั้นเหมือนมีชีวิต ซึ่งเพียเจต์เห็นด้วยกับความคิดของจอห์น ดิวอี้ ที่เชื่อว่าความคิดและสติปัญญาของคนเราพัฒนามาจากการได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลาโดยผ่านการดูดซึมและปรับความแตกต่าง

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2537, หน้า 35-44) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของเพียเจต์ ในเรื่องของการพัฒนาสติปัญญาซึ่งแบ่งขั้นตอนการพัฒนาทางด้านสติปัญญาเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

(1) ขั้น sensory motor วัยแรกเกิด – 2 ปีเป็นขั้นการพัฒนาสติปัญญาความคิดก่อนระยะเวลาที่เด็กอ่อนจะพูดได้และใช้ภาษาเป็น สติปัญญาของเด็กวัยนี้แสดงออกโดยการกระทำเด็กสามารถแก้ปัญหาได้แม้ว่าจะไม่สามารถที่จะอธิบายได้

(2) ขั้น pre operational วัย 2 – 7 ปี พัฒนาการทางความคิดของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถให้เหตุผลได้อย่างลึกซึ้งซึ่งยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่สามารถที่จะเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่นแต่สามารถใช้สัญลักษณ์แทนการแสดงออกโดยตรงได้แล้ว

(3) ขั้น concrete operations วัย 7 – 11 ปี พัฒนาการของเด็กเป็นไปอย่างรวดเร็วสามารถแยกแยะสิ่งต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมได้

(4) ขั้น formal operations วัย 11 – 15 ปี พัฒนาการของเด็กในวัยนี้สามารถคิดได้อย่างกว้างสามารถตั้งสมมุติฐานได้อย่างเหมาะสมก่อให้เกิดความคิดอย่างมีเหตุผล

รัตนาลาวงศ์ (2552, หน้า 13) ได้กล่าวว่าผู้สอนจะต้องตระหนักว่าพัฒนาการของเด็กประถมศึกษาอยู่ในขั้นพัฒนาการที่ 3 ผู้สอนจึงต้องเข้าใจขั้นตอนในการพัฒนาด้านสติปัญญาทุกขั้นเพื่อให้นำไปใช้กับผู้เรียนได้ผู้เรียนจะมีการปรับตัวตามสิ่งแวดล้อมเสมอ

สรุปว่าทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของเพียเจต์เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านสติปัญญาซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนำไปปรับปรุงตนเองเพื่อดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้น ดังนั้นจึงควรจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสติปัญญาของผู้เรียนในแต่ละวัยเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

แบบฝึกทักษะ

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอน เพราะช่วยให้ผู้เรียนแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนด้วยการฝึกฝนจากแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้น นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งสำหรับการเรียนภาษา ได้มีผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญทางภาษาได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2538, หน้า 102) ให้ความหมายแบบฝึกว่า หมายถึงสิ่งที่เราสร้างขึ้นเพื่อเสริมความเข้าใจและเสริมเพิ่มเนื้อหาบางส่วนที่ช่วยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ และนำความรู้ไปใช้ได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง คล่องแคล่ว

ศศิธร รัชฎลักษณานันท์ (2542, หน้า 375) ให้ความหมายแบบฝึกทักษะว่า หมายถึงแบบฝึกเสริมทักษะที่ใช้ฝึกความเข้าใจ ฝึกทักษะต่างๆและทดสอบความสามารถของนักเรียนตามบทเรียนที่ครูสอนว่านักเรียนเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้มากขึ้นเพียงใด

รัตนา คีสาลา (2544, หน้า 6) ให้ความหมายของแบบฝึกว่า หมายถึงสื่อ สิ่งเร้า หรือกิจกรรมที่ครูสร้างขึ้นเพื่อเสริมทักษะให้แก่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อทบทวนเนื้อหาความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนไปแล้ว จนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ ถูกต้อง คล่องแคล่ว แม่นยำ แบบฝึกจึงเป็นสิ่งที่มิประโยชน์กับผู้เรียน และยังช่วยให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนด้วยการฝึกฝนจากแบบที่ครูสร้างขึ้น

พจมาศ วงศ์พานิช (2547, หน้า 25) ให้ความหมายแบบฝึกทักษะว่า หมายถึงสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียน หลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่งๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้นๆ มากขึ้น

จุฑามาศ ศรีวิสัย (2550, หน้า 23) ให้ความหมายแบบฝึกว่า หมายถึงกิจกรรมที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนทำเพื่อเสริม พัฒนาหรือแก้ปัญหาคำความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอน เพื่อให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเองให้บรรลุวัตถุประสงค์

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าแบบฝึกทักษะหมายถึง สื่อ งานหรือกิจกรรมที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจโดยมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจบทเรียนที่ได้สอนไปแล้วได้ดียิ่งขึ้นและช่วยฝึกทักษะต่างๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้นๆ มากขึ้นและนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องแม่นยำ และคล่องแคล่ว ผู้สอนอาจจะให้ผู้เรียนทำแบบฝึกขณะเรียนหรือหลังจากจบบทเรียนไปแล้วเพื่อตรวจสอบความเข้าใจและแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนด้วยการปฏิบัติ

2. ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

หลังจากการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนไปแล้วนั้นอาจจะยังไม่เกิดผลในทันที แต่ถ้าได้รับการฝึกทักษะจะทำให้เกิดความชำนาญและเข้าใจมากขึ้น หมวดยาที่ว่าด้วยภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะภาษาจีน จำเป็นจะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจึงจะเกิดความคล่องแคล่วและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการฝึกทักษะทางภาษาให้ได้ผลดีก็คือ แบบฝึกทักษะ ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

อ้อมน้อย เจริญธรรม (2534, หน้า 54) กล่าวว่า แบบฝึกสามารถนำทักษะทางภาษาได้ทุกๆ ด้าน ถ้านักเรียนมีโอกาสได้ฝึกหัดจนเกิดความเข้าใจจริงๆ แบบฝึกจะช่วยในการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบความสำเร็จ

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2536, หน้า 27) กล่าวว่า ความสำคัญของแบบฝึกว่าเป็นวิธีการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่งคือการทำให้นักเรียนทำแบบฝึกมากๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น คือแบบฝึกเพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

พจนาง วงศ์พานิช (2547, หน้า 26) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษาตลอดจนสามารถกระตุ้นความสนใจให้เกิดขึ้นซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นแบบฝึกทักษะจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น แบบฝึกทักษะนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนภาษาที่ต้องการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญและมีความเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนมากขึ้น

3. ประโยชน์ของแบบฝึก

ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกดังนี้

กรรณิการ์ สุกรเวทย์ศิริ (2533, หน้า 54) กล่าวว่า การฝึกทักษะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงเข้าใจบทเรียน นอกจากนี้การฝึกฝนจะทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นสามารถประเมินผลงานของตัวเองได้ ตลอดจนได้ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายสามารถทำเองได้ตามลำพัง

เนาวรัตน์ ชื่นมณี (2540, หน้า 31) กล่าวคือ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนคือแบบฝึกที่มีลักษณะก่อให้เกิดความสนุกสนาน ความพึงพอใจในการเรียนให้กับนักเรียน

พจนาน จ วงศ์พานิช (2547, หน้า 27) กล่าวว่า แบบฝึกมีความจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามาก เพราะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทนทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียนและสามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมได้ด้วยตนเอง

อุมาภรณ์ ทองเสมอ (2548, หน้า 37) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ครูนำไปใช้เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและฝึกนักเรียนได้ใช้ความคิด การสร้างแบบฝึกจึงจำเป็นต้องศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถภาพสมองของมนุษย์ให้มากที่สุด การกระทำดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมในการสร้างแบบฝึกได้ ยังเป็นประโยชน์สำหรับครูในการลดเวลาและแรงงานในการเตรียมการสอนให้น้อยลง ส่วนนักเรียนนั้นเมื่อมีแบบฝึกสำเร็จรูปแล้วก็ไม่ต้องเสียเวลาในการคัดลอก นอกจากนี้ครูยังใช้แบบฝึกในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน และจุดบกพร่องของการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาในการเรียนการสอนต่อไป

จากแนวคิดต่างๆ เหล่านี้พอจะสรุปได้ว่าประโยชน์ของแบบฝึกช่วยลดภาระของผู้สอน ช่วยแก้ปัญหาคำบกร่องของนักเรียนทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนได้มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มสาระวิชาภาษาต่างประเทศจะทำให้ความรู้ที่คงทนสามารถนำไปสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. หลักจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะ

การสร้างแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพ สำหรับนำไปใช้กับนักเรียนนั้นต้องอาศัยหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ และทฤษฎีที่ถือว่าเป็นแนวความคิดพื้นฐานของการสร้างแบบฝึกทักษะคือทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์และสกินเนอร์ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการช่วยทำให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของนักเรียน มีผู้รู้หลายท่านกล่าวไว้ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528, หน้า 175-180) ได้ศึกษาทฤษฎีการเชื่อมโยง (connectionism theory) ของธอร์นไคค์ (thorndike) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนในแต่ละชั้นอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยกฎการเรียนรู้ 3 กฎ คือ

(1) กฎแห่งความพร้อม กฎนี้กล่าวถึงสภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำย่อมเกิดความพึงพอใจแต่ถ้าไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

(2) กฎแห่งการฝึกหัด กฎนี้กล่าวถึงความมั่นคงของความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองที่ถูกต้องโดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร

(3) กฎแห่งผลที่พอใจ กฎนี้กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วว่า ถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมจะเรียนรู้อีกต่อไป ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจย่อมไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

ขนิษฐา โภตรเศรษฐี (2538, หน้า 39-41) กล่าวว่าในการสร้างแบบฝึกนั้นหลักจิตวิทยาเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึง เพราะจะเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกให้สมบูรณ์เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน แนวคิดทฤษฎีและจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญคือทฤษฎีการเชื่อมโยง (connectionism theory) ของธอร์นไคค์ (thorndike) ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนในแต่ละขั้นอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยการเรียนรู้ 3 กฎ คือ

(1) กฎแห่งความพร้อม กฎนี้กล่าวถึงความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำย่อมเกิดความพึงพอใจแต่ถ้าไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

(2) กฎแห่งการฝึกหัด กฎนี้กล่าวถึงความมั่นคงของความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองที่ถูกต้องโดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร

(3) กฎแห่งผลที่พอใจ กฎนี้กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วว่า ถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมจะเรียนรู้อีกต่อไป ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจย่อมไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

พรรณิ ชูทัย (2538, หน้า 19) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกจะต้องสร้างขึ้นโดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยาว่าด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ดังนี้

(1) ความใกล้ชิด การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันจะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

(2) การฝึกหัด โดยการฝึกให้ผู้เรียนทำซ้ำๆ เพื่อช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่แน่นอนแม่นยำ

(3) การให้ผู้เรียนรู้ผลการทำงานของตนได้แก่การเฉลยคำตอบให้ทราบผลทำงานอย่างรวดเร็วจะช่วยให้ผู้เรียนพึงพอใจ

(4) การจูงใจโดยการจัดแบบฝึกที่สั้น ง่าย เรียงลำดับไปจนถึงเรื่องที่ยาวและยากขึ้น นอกจากนี้ยังมีรูปภาพประกอบเพื่อสร้างความสนใจอีกด้วย

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมัทธย (2538, หน้า 52-62) ได้แนะนำถึงหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในแบบฝึกสรุปได้ดังนี้

(1) กฎการเรียนรู้ของธอร์ดไค์ในการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้

(1.1) กฎแห่งการฝึกฝนคือผู้เรียนทำแบบฝึกหัดมากจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้คล่องและชำนาญ การสร้างแบบฝึกจึงช่วยทำให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดที่เสริมจากแบบฝึกในบทเรียน และมีหลายรูปแบบ

(1.2) กฎแห่งความพร้อมคือให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนจะทำให้เกิดความพอใจในการเรียน

(1.3) กฎแห่งผล คือแบบฝึกต้องมีเนื้อเรื่องเป็นที่สนใจของผู้เรียน ความยากง่ายให้เหมาะสมกับวัยและสติปัญญา มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนพอใจในการเรียน การประเมินผลควรกระทำอย่างรวดเร็วหลังจากที่นักเรียนทำเสร็จแล้ว

(2) ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงถึงนักเรียนแต่ละคนว่ามีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้น การสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม ไม่ยากและไม่ง่ายเกินไป ควรมีลักษณะหลายแบบ

(3) ความจูงใจผู้เรียนสามารถทำได้โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายากเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนเป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไปและทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึก แบบฝึกควรสั้นๆ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย

(4) การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตและการเรียนรู้มาให้ให้นักเรียนได้ทดลองทำภาษาที่ใช้พูด ใช้เขียนในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนและทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว จะทำให้จำได้แม่นยำ นักเรียนยังสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อีกด้วย

โสภิรัช จันทนนท์ (2542, หน้า 34) กล่าวว่าหลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

(1) ใช้หลักจิตวิทยา

(2) ควรมีหลายรูปแบบเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน

(3) แบบฝึกแต่ละชุดควรมีเวลาสั้น

(4) ควรเรียงจากง่ายไปหายาก

(5) ควรมีการประเมินผลขณะฝึกเพื่อประเมินความชำนาญในทักษะนั้นๆ

จากแนวคิดของผู้สรุปได้ว่าหลักจิตวิทยาที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกต้องคำนึงความเหมาะสมไม่ยากหรือง่ายเกินไปและควรเป็นแบบฝึกสั้นๆ และเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันทำให้จดจำได้แม่นยำ นำไปใช้ประโยชน์ได้ เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมและได้แสดงออกก็จะเกิดความพึงพอใจทำให้ผู้เรียนต้องการที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำซ้ำบ่อยๆ ทำให้เกิดความรู้ที่คงทนถาวร

5. หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ

การสร้างแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพต้องมีหลักการสร้างที่สอดคล้องกับลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะด้วย ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีผู้เสนอแนะไว้ดังนี้

เกสร รองเดช (2522, หน้า 36-37) ได้เสนอแนะแนวทางในการสร้างแบบฝึกทักษะดังนี้

- (1) สร้างแบบฝึกทักษะให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน คือไม่ง่าย ไม่ยากจนเกินไป
- (2) เรียงลำดับแบบฝึกทักษะจากง่ายไปหายาก โดยเริ่มจากการฝึกออกเสียงเป็นพยางค์เป็นคำ เป็นวลี เป็นประโยค และคำประพันธ์
- (3) แบบฝึกทักษะบางแบบควรใช้ภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการฝึกและจะช่วยย่นอายุให้ติดตามต่อไปตามหลักของการจูงใจ
- (4) แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นเป็นแบบฝึกสั้นๆ ง่ายๆ ใช้เวลาในการฝึกประมาณ 30 ถึง 45 นาที
- (5) เพื่อป้องกันความเบื่อหน่ายแบบฝึกทักษะต้องมีลักษณะต่างๆ เช่น ประสมคำจากภาพ เล่นกับบัตรภาพ เติมคำลงในช่องว่าง อ่านคำกลอน คำประพันธ์ ฝึกร้องเพลงและใช้เกมส์ต่างๆ ประกอบ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525, หน้า 490) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกว่ามีหลักและวิธีการสรุปได้ดังนี้

- (1) ควรมีคำชี้แจงในการใช้ที่มีการกำหนดทิศทางไว้เด่นชัด เช่น เมื่อให้นักเรียนอ่านข้อความใดข้อความหนึ่งแล้ว ก็จะเขียนว่า “โปรดอ่านเรื่อง..... หน้า.....”
- (2) ควรมีตารางปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนวางแผนได้เอง ซึ่งเรียกว่า “ใบแนะทาง” หรือ “guide sheet”

(3) ไม่ว่าจะ เป็นแบบแผ่นหรือเล่ม ควรจะมีแผ่นการสอนโดยสังเขปไว้ด้วย โดยเฉพาะมโนคติ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อการสอนและประเมินผล เพื่อให้ นักเรียนได้ ทราบ ทิศทาง เป้าหมายและบทบาทของตนเอง

(4) ในกรณีมีกิจกรรมให้นักเรียนตอบ เดิมคำ เขียนภาพก็ต้องเตรียมเนื้อที่ไว้ในแบบ ฝึกให้ตรงกันโดยใช้หมายเลขและรหัสไว้เด่นชัด พอที่ผู้เรียนจะตอบได้ตรงตามที่ครูกำหนดไว้และ ควรมี “บัตรเฉลย” ไว้ให้แต่ไม่เด่นชัดจนเกินไปเพื่อป้องกันการดูเฉลยก่อนการทำกิจกรรม การมี เฉลยไว้จะช่วยแบ่งเบาภาระครู เพราะนักเรียนช่วยกันตรวจเองและส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล ได้ด้วย บัตรเฉลยอาจอยู่ในแบบฝึกปฏิบัติหรือแยกต่างหาก

(5) ควรออกแบบให้สอดคล้อง น่าอ่าน ใช้ภาษาที่เป็นกันเองและมีการ์ตูนประกอบ เนื้อหาให้น่าสนใจ

พรรณธภา อ่อนแสง (2532, หน้า 48) ได้สรุปหลักการในการสร้างแบบฝึกทักษะไว้ ดังนี้

- (1) ตั้งจุดประสงค์
- (2) ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
- (3) ศึกษาขั้นตอนต่างๆ ในการสร้างแบบฝึก
 - (3.1) ศึกษาปัญหาความบกพร่องของเด็กในการเรียนการสอน
 - (3.2) ศึกษาหลักจิตวิทยาของเด็กและจิตวิทยาการเรียนการสอน
 - (3.3) ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - (3.4) ศึกษาลักษณะของแบบฝึกทักษะ
 - (3.5) กำหนดรูปแบบและการสร้างแบบฝึกให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ

แก้ไข

Blog (1993, p. 3) ได้ให้ข้อพิจารณาในการสร้างแบบฝึกทักษะดังนี้

(1) กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบจุดมุ่งหมายของแบบฝึก ทักษะ

(2) ให้รายละเอียดต่างๆ เช่นคำแนะนำในการทำแบบฝึกทักษะหรือขั้นตอนในการ ทำอย่างละเอียด

(3) สร้างแบบฝึกทักษะให้มีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับ นักเรียนมากที่สุดเช่นแบบฝึกทักษะอาจใช้รูปแบบง่ายๆ โดยเริ่มจากการให้นักเรียนตอบคำถามใน ลักษณะถูกผิดจนถึงให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

(4) แบบฝึกทักษะควรสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนเช่นการให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นลงในตารางหรือแผนภูมิที่กำหนด

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะควรมีหลักในการสร้างดังนี้

(1) ต้องยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และการพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละวัย ต้องคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ แรงจูงใจของนักเรียน

(2) ต้องตั้งจุดประสงค์ในการฝึกที่ต้องการฝึกทักษะในด้านใด เนื้อหาใด ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไร

(3) แบบฝึกทักษะต้องไม่ง่ายไม่ยากจนเกินไป คำนึงถึงความสามารถของเด็กและต้องเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก

(4) ต้องศึกษาขั้นตอนต่างๆ ในการสร้างแบบฝึกทักษะปัญหาและข้อบกพร่องของนักเรียน

(5) แบบฝึกทักษะต้องมีคำชี้แจงและควรมีตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น และสามารถทำได้ด้วยตัวเอง

(6) แบบฝึกทักษะควรมีหลายรูปแบบหลายลักษณะ เพื่อจูงใจในการทำ ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่ามีจำนวนไม่มาก

(7) ควรมีรูปภาพประกอบที่สวยงามและสมวัยของเด็ก

(8) ควรใช้ภาษาสั้นๆ ง่ายๆ ไม่ว่าจะป็นเนื้อหาหรือคำสั่ง

(9) ควรมีการทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องต่างๆ ก่อนนำไปใช้จริง

(10) ควรจัดทำเป็นรูปเล่มซึ่งสามารถเก็บรักษาได้ง่ายนักเรียนสามารถนำมาทบทวนก่อนสอบได้

ผู้รู้ได้ให้คำอธิบายแตกต่างกันออกไปซึ่งพอจะสรุปได้ว่าหลักการสร้างแบบฝึกทักษะจะต้องตั้งวัตถุประสงค์ที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะให้เหมาะกับวัยของผู้เรียน โดยครอบคลุมเนื้อหาวิชานั้นๆ มีกระบวนการสร้างที่แบ่งเป็นขั้นตอน มีหลายรูปแบบมีคำอธิบายสั้นๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย แบบฝึกทักษะนั้นควรมีภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน โดยเริ่มจากง่ายไปหายากสั้นๆ และจัดทำเป็นรูปเล่มรักษาง่าย

6. องค์ประกอบของแบบฝึกทักษะ

สุจิต เหมวัต (2555, หน้า12-13) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะแต่ละเล่มควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

(1) ปกนอก (2) ปกใน (3) คำนำ (4) สารบัญ (5) สารະการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการฝึก (6) แบบทดสอบก่อนเรียน (7) ใบความรู้ (8) ใบกิจกรรม/แบบฝึก/กิจกรรมฝึก (9) แบบฝึกหัด (10) แบบทดสอบหลังเรียน (11) บรรณานุกรม (12) เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน (13) เฉลย/แนวคำตอบแบบฝึกหัด (14) เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน (15) ปกหลัง

กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์ (2553, หน้า 15) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแบบฝึกไว้ดังนี้

(1) คู่มือการใช้เป็นเอกสารประกอบการใช้แบบฝึกว่าใช้เพื่ออะไรและมีวิธีการใช้อย่างไรเช่นเป็นงานฝึกทำขบทเรียน เป็นการบ้าน หรือใช้สอนซ่อมเสริม ประกอบด้วย

(1.1) ส่วนประกอบของแบบฝึกระบุว่าในแบบฝึกชุดนี้มีทั้งหมดกี่ชุด อะไรบ้าง และมีส่วนประกอบอื่นๆ หรือไม่เช่น แบบทดสอบ หรือแบบบันทึกผลการประเมิน

(1.2) สิ่งที่ครูหรือนักเรียนต้องเตรียม (ถ้ามี) จะเป็นการบอกให้ครูหรือนักเรียนเตรียมตัวให้พร้อมล่วงหน้าก่อนเรียน

(1.3) จุดประสงค์ในการใช้แบบฝึก

(1.4) ขั้นตอนในการใช้แบบฝึก

(1.5) เฉลยแบบฝึกในแต่ละชุด

(2) แบบฝึกเพื่อฝึกทักษะให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรประกอบด้วย

(2.1) ชื่อชุดฝึกในแต่ละชุดย่อย

(2.2) จุดประสงค์

(2.3) คำสั่ง

(2.4) ตัวอย่าง

(2.5) ชุดฝึก

(2.6) ภาพประกอบ

(2.7) ข้อทดสอบก่อนและหลังเรียน

(2.8) แบบประเมินบันทึกผลการใช้

รววิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, หน้า 275) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้หรือชุดแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

(1) มีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนในการใช้ชุดการสอน สิ่งที่จะต้องเตรียมตลอดจนกระบวนการของการเรียนการสอน

(2) คู่มือการเรียนสำหรับนักเรียนประกอบด้วยคำแนะนำในการเรียน คำสั่งกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติตลอดจนการเรียนการสอน

(3) เนื้อหาและสื่อการสอนแบบประสม กิจกรรมการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในแต่ละตอน

(4) นักเรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมด้วยตนเองและเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจหรือความต้องการของตนเอง

(5) ช่วยแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูและคุณภาพการเรียนรู้ได้

(6) ให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนและช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการสอนของตนเอง สมปราถนา ทองนาค (2558, หน้า 25-26) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของชุดกิจกรรมฝึกทักษะกีฬา ดังนี้

(1) ชื่อชุดกิจกรรม

(2) คำชี้แจงสำหรับนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรมหมายถึงข้อแนะนำในการเรียนรู้ด้วยตนเองจากชุดกิจกรรมของนักเรียน

(3) คู่มือครูและคู่มือนักเรียน

(4) จุดประสงค์ของกิจกรรมเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากที่นักเรียนศึกษาชุดกิจกรรมแล้ว

(5) เวลาที่ใช้เป็นส่วนที่บอกเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการทำกิจกรรม

(6) เนื้อหาบทเรียนที่อยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น รูปภาพ ชุดการ์ตูน

(7) สื่ออุปกรณ์เป็นส่วนที่ระบุในกิจกรรมนั้นว่ามีวัสดุ อุปกรณ์ อะไรบ้าง

(8) กิจกรรมฝึกทักษะเป็นส่วนที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ

(9) การประเมินผล เป็นส่วนที่ระบุให้นักเรียนได้ประเมินความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมของตนจากการได้ปฏิบัติกิจกรรม

ผู้รู้ได้ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแบบฝึกทักษะแตกต่างกันออกไปซึ่งพอจะสรุปได้ว่าองค์ประกอบของแบบฝึกทักษะต้องมีชื่อชุดฝึกในแต่ละชุดย่อย มีจุดประสงค์และคำชี้แจงสำหรับนักเรียนในการเรียนรู้ เนื้อหาหลายรูปแบบ เช่น รูปภาพ ชุดการ์ตูน มีแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนแบบฝึกหัดพร้อมทั้งคำเฉลยต่างๆ เป็นการประเมินความรู้ในบทเรียนและความสามารถจากการปฏิบัติกิจกรรม

ทักษะการอ่าน

ทักษะที่สำคัญในการแสวงหาความรู้คือทักษะการอ่าน ดังที่ วีระชาติ ชัยเนตร (2541, หน้า 4) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน ผู้ที่อ่านมากย่อม มีความรู้มากสอดคล้องกับ กัญญา กัญญาสุทท์ (2552, หน้า 3) กล่าวว่าในการสอนทักษะจำเป็นต้องฝึกอย่างช้าๆ ทบทวนบ่อยๆ จึงจะใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องแม่นยำมากขึ้น การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและต้องฝึกให้มีความชำนาญเพื่อฝึกฝนประสบการณ์ทำให้เกิดความคิดกว้างขวางมีความคิดเฉียบแหลม ส่วนฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 16-17) กล่าวว่า ทักษะการอ่าน เป็นทักษะสำคัญในการเรียนภาษา การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องฝึกฝนอย่างมีระบบเพราะการอ่านเป็นทักษะที่สามารถฝึกได้ การฝึกทำให้มีความสามารถทางการอ่านมากขึ้นตามระดับของการอ่าน การอ่านเป็นการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพหรือมีความสามารถในการอ่านได้ถูกต้อง อ่านได้คล่อง รวดเร็ว เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน จับใจความสำคัญ ตอบคำถามได้ อ่านแล้วตีความได้ สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้ อ่านแล้วรู้จักจดบันทึกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

การฝึกทักษะ (skill training) เป็นวิธีการสอนเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้วิธีหนึ่งและใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับวิชาทักษะ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการฝึกทักษะไว้ดังนี้

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภะ (2544, หน้า 155) ได้กล่าวถึงการฝึกทักษะว่า การที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะในเรื่องใดนั้นต้องให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนให้ผู้เรียนได้กระทำซ้ำๆ เพื่อเป็นการฝึกทักษะ รวมทั้งให้แรงเสริมควบคู่ไปด้วยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วีรัตน์ ไวยกุล (2537, หน้า 52) กล่าวว่า การเรียนรู้หลายครั้งช่วยให้ความคงทนในการจำดีขึ้นตลอดเวลา หากเวลาฝึกฝนซ้ำๆ ไว้ในกิจกรรมประจำวัน ทบทวนทักษะขึ้นพื้นฐานก่อนที่จะสอบทักษะที่ยากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีทำที่ว่าการเรียนรู้ครั้งก่อนจะรวบรวมความรู้ใหม่

ศรีทูล ฉาธัญและคณะ (2553, หน้า 10) ได้กล่าวว่าการฝึกทักษะมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เนื่องจากการที่ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จควรมีการฝึกทักษะซ้ำๆ โดยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการคงทนในการจำดีขึ้น

1. ความหมายของทักษะการอ่าน

ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ รวดเร็ว คล่องแคล่ว ถูกต้อง และทักษะจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้ทำซ้ำๆ ฝึกซ้ำจนเกิดความชำนาญ

อัญญารัตน์ เจริญพุดินาถ (2546, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของทักษะการอ่านว่าเป็นความสามารถในการแปลความของสิ่งที่สายตาสัมผัสไปบนสัญลักษณ์ต่างๆ แล้วผ่านกระบวนการทางสมองเพื่อตีความหมายของสัญลักษณ์นั้น โดยการประเมินทักษะ กรอบแนวคิดในการประเมินทักษะการอ่าน

วรรณิ โสมประยูร (อ้างถึงใน สนิท นิมเล็ก 2543, หน้า 27) ได้ให้ความหมายของทักษะการอ่านว่า เป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้ และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ทักษะการอ่าน จึงหมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ รวดเร็ว คล่องแคล่ว ถูกต้อง ในการแปลความของสิ่งที่สายตาสัมผัสไปบนสัญลักษณ์ต่างๆ แล้วผ่านกระบวนการทางสมอง เพื่อตีความของสัญลักษณ์นั้น โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ สามารถนำความหมายนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

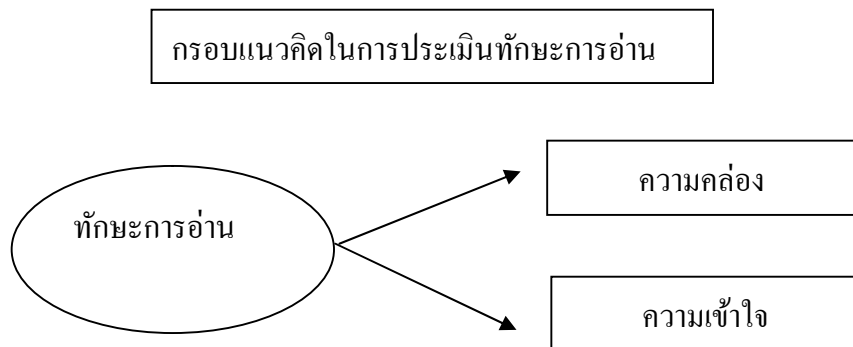
2. การประเมินทักษะการอ่าน

อัญญารัตน์ เจริญพุดินาถ (2546, หน้า 57) ได้ประเมินทักษะการอ่านพิจารณาจากตัวบ่งชี้ดังนี้

(1) ความคล่องในการอ่านซึ่งสามารถวัดได้จากการอ่านออก การสะกดคำ การแบ่งวรรคตอน อัตราเร็วในการอ่าน

(2) ความเข้าใจในการอ่านซึ่งสามารถวัดได้จากการถ่ายทอดเรื่องราวความหมายของสิ่งที่ต้องการสื่อ ประมวลเรื่องราว สัญลักษณ์ต่างๆ ได้

(3) วิธีการอ่านสารซึ่งสามารถวัดได้จาก การเลือกใช้วิธีการอ่านสารที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะของข้อเขียนหรือสารนั้นๆ

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการประเมินทักษะการอ่าน

ทิสนา เขมณีและคณะ (อ้างถึงในอัญญารัตน์ เจริญพฤตินาน 2544, หน้า 13) กล่าวว่า การประเมินทักษะการอ่านนั้นต้องพิจารณาจาก

(1) การอ่านสาร โดยสามารถบอกเนื้อหาสาระและรายละเอียดจากภาพได้สามารถอ่าน คำประสมคำได้ อักษร พยางค์ คำ ประโยค ข้อความ สามารถอ่านโดยอาศัยสิ่งชี้แนะเช่น ภาพประกอบหรือบริบทอื่นๆได้

(2) มีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เรื่องราวสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการสื่อและจดจำสิ่งที่อ่านได้ไม่ว่า จะเป็นคำศัพท์ ข้อความ เรื่องราว สามารถบ่งบอกถึงอารมณ์ที่ปรากฏในข้อความที่อ่านรวมทั้ง ประเมินความถูกต้อง น่าเชื่อถือของสิ่งที่อ่านได้

(3) มีความสามารถในการนำวิธีการนำเสนอของสารมาใช้เป็นประโยชน์ในการอ่าน เช่นการย่อหน้า เครื่องหมายต่างๆ

สมศักดิ์ สินธุระเวชช์ (2546, หน้า 13) กล่าวว่า การประเมินทักษะการอ่านนั้นต้อง พิจารณาจาก

(1) ความคล่องในการอ่าน พิจารณาจาก

(1.1) การอ่านออกเสียง คือ การอ่านออกเสียงตามปกติ อ่านได้ทั้งร้อยแก้วและร้อย กรองเช่น การอ่านข่าว การอ่านประกาศ การอ่านสารคดี อ่านบทความ หรืออ่านข้อความประกอบ ภาพนิ่ง โดยสิ่งที่ต้องประเมินคือ การสอคำใส่อารมณ์หรือเน้นเสียงสัมพันธ์กับเรื่อง ออกเสียงชัดเจน มีลีลาและจังหวะในการอ่านที่เหมาะสม แบ่งวรรคตอนถูกต้อง เปล่งเสียงถูกต้อง

(1.2) การอ่านทำนองเสนาะ อ่านถูกทำนองและหลักฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ แต่ละชนิด แบ่งวรรคตอนในคำประพันธ์ได้ถูกต้อง มีลีลาในการอ่านได้เหมาะสม รู้จักทอดเสียง

ให้อ่อนหวานสั้นยาวหรือเน้นเสียงคุณหรือแจ๊กร้าว เปลี่ยนจังหวะช้า หรือเร็วโดยสอดคล้องอารมณ์ ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระและใจความของบทร้อยกรอง ออกเสียงแต่ละคำให้ถูกต้องชัดเจน

(2) ความเข้าใจการอ่านเป็นการอ่านจับใจความเพื่อค้นหาสาระของเรื่อง ซึ่งแบ่งออกเป็นสองส่วน

(2.1) ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ

(2.2) ส่วนที่ขยายใจความสำคัญหรือส่วนประกอบเพื่อให้เรื่องราวชัดเจนขึ้น โดยต้องสามารถจัดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องและสามารถถ่ายทอดเรื่องราวด้วยภาษาของตน สามารถบอกข้อเท็จจริงของเรื่องราวได้ สามารถปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้ สามารถรวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลที่มีอยู่แล้ว สามารถเลือกความหมายที่ถูกต้องในการนำไปใช้ สามารถยกตัวอย่างประกอบเรื่อง สามารถจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายของเรื่องได้ สามารถแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น จินตนาการ สามารถสรุปเรื่องได้

ศูนย์ส่งเสริมการอ่าน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อ้างถึงในอัญญารัตน์ เจริญพุดินาถ, 2546 หน้า 15) กล่าวว่า การประเมินทักษะการอ่านนั้นพิจารณา ดังนี้

(1) การอ่านออกหมายถึงการอ่านได้ คือรู้ว่คำนั้นๆ อ่านว่าอะไร

(2) อ่านอย่างเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการจับใจความของเรื่องที่อ่านได้

Lllinois learning standard (2003) กล่าวว่าในการประเมินทักษะการอ่านพิจารณา ดังนี้

(1) ความคล่องในการอ่านข้อความ คำศัพท์ อักษร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ตีพิมพ์ในสังคม

(2) ความเข้าใจในการอ่านคือสามารถแปลความ ทำความเข้าใจ ข้อความ คำศัพท์ อักษร สิ่งพิมพ์ต่างๆ หลายๆ ลักษณะได้

(3) มียุทธวิธีหรือวิธีการอ่านสารได้ เพื่อความคล่องและความเข้าใจในการอ่าน

Course proficiency outline language (อ้างถึงในอัญญารัตน์ เจริญพุดินาถ 2546, หน้า 15) กล่าวว่าในการประเมินทักษะการอ่านพิจารณา ดังนี้

(1) ความคล่องในการอ่าน สามารถระบุคำได้ถูกต้อง สามารถอ่านออกได้กับคำที่มีมาให้ สามารถอ่านได้คล่องแคล่วไม่ติดขัด รวมทั้งสามารถอ่านสิ่งพิมพ์ วรรณกรรม ได้หลายหลาย

(2) มีกลยุทธ์หรือวิธีในการอ่านสารได้แก่อ่านอย่างผิวเผิน จะใช้ในการอ่านสารแบบไม่เอาความ เพื่อความบันเทิง อ่านอย่างสำรวจ จะใช้ในการอ่านมุ่งค้นหาโดยสิ่งที่ค้นหามักจะใช้ในการอ่านตำรา อ่านอย่างทบทวนจะใช้ในการอ่านสิ่งที่พยายามทำความเข้าใจมักใช้ในการอ่านตำรา อ่านอย่างวิเคราะห์ จะใช้ในการอ่านสิ่งที่พยายามทำความเข้าใจและมุ่งวิเคราะห์เป็นส่วนๆ มักใช้ในการอ่านตำรา

(3) ความเข้าใจในการอ่าน สามารถทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้

Professional elaboration (2003) กล่าวว่าในการประเมินทักษะการอ่านพิจารณาดังนี้

(1) ความคล่องในการอ่าน คือสามารถอ่านได้ถูกต้อง บอกความหมายของคำได้

(2) ความเข้าใจในการอ่าน สามารถระบุจุดประสงค์หลักของสิ่งที่ผู้แต่งต้องการสื่อ ระบุลำดับเหตุการณ์ สามารถชี้ทิศทางของข้อมูล สามารถอ่านในย่อหน้าแรกแล้วทำนายเรื่องที่ตามมาได้ รวมทั้งการเชื่อมโยงความรู้เก่า

จากหลากหลายแนวความคิดทางด้านการวัดทักษะการอ่านสรุปได้ว่าการประเมินทักษะการอ่านสามารถวัดได้จาก

(1) ความคล่องในการอ่าน

(2) ความเข้าใจในการอ่าน

(3) การมีวิธีในการอ่าน

(4) พฤติกรรมในการอ่าน

เกณฑ์การวัดความคล่องในการอ่าน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 1-20) ได้กำหนดจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งครอบคลุมในด้านความสามารถและทักษะตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายหลักสูตร สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จุดเน้นทางด้านการพัฒนาความสามารถและทักษะของผู้เรียนคือ ต้องอ่านคล่อง เขียนคล่อง เข้าใจความหมาย

อ่านคล่อง หมายถึง ความสามารถอ่านออกเสียงชัดเจนถูกต้องตามหลักเกณฑ์ การอ่านในระยะเวลาที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนและสามารถจับใจความสำคัญของ เรื่องที่อ่านได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรีเขต 2, หน้า 7) แยกเป็นประเด็นการประเมิน

(1) อ่านถูกต้องชัดเจนและเข้าใจความหมายของคำ

(2) เสียงดังฟังชัด

(3) ความคล่องแคล่ว

เครื่องมือที่ใช้วัดความคล่องในการอ่านคือ แบบทดสอบการอ่านภาษาจีน โดยมีขอบข่ายการประเมินเป็นการอ่านคำศัพท์จำนวน 20 คำ กำหนดให้อ่านภายในเวลา 10 นาทีและการวัดความเข้าใจในการอ่าน โดยให้แปลความหมายตามตัวเลือกที่กำหนดให้จำนวน 20 ข้อภายในเวลา 20 นาที ประเมินผลโดยให้คะแนนเทียบกับเกณฑ์ที่เป็นระดับคะแนนตามที่กำหนด

แนวทางประเมินความคล่องในการอ่าน

- (1) ให้นักเรียนอ่านคำศัพท์ที่กำหนดให้ 20 คำโดยอ่านในใจ 3-5 นาที
- (2) ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำละ 1 ครั้ง เรียงลำดับจากคำที่ 1-20 ตามลำดับ
- (3) ครูประเมินความสามารถในการอ่านตามแบบประเมิน โดยอ่านถูกให้ 1 คะแนน และอ่านผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

แนวทางประเมินการเข้าใจในการอ่าน

- (1) แบบประเมินการเข้าใจความหมายของคำให้นักเรียนเลือกความหมายตามตัวเลือกที่กำหนดให้ จำนวน 20 ข้อ
- (2) ครูประเมินความเข้าใจความหมายของคำตามแบบประเมิน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนนและตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับ 4 อ่านคล่อง หมายถึงอ่านถูกต้องชัดเจนและเข้าใจความหมายของคำ เสียงดังฟังชัด คล่องแคล่วอ่านได้ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ระดับ 3 อ่านได้ หมายถึงอ่านถูกต้องชัดเจนและเข้าใจความหมายของคำ เสียงดังฟังชัด คล่องแคล่วอ่านได้ร้อยละ 70-79

ระดับ 2 อ่านไม่คล่อง หมายถึงอ่านถูกต้องชัดเจนและเข้าใจความหมายของคำในระดับปานกลาง แต่ไม่คล่องแคล่วอ่านได้ร้อยละ 61-69

ระดับ 1 อ่านไม่ได้ หมายถึงอ่านผิดเป็นส่วนใหญ่ อ่านไม่คล่องแคล่ว ไม่รู้ความหมายของคำ เสียงดังพอสมควร อ่านได้ต่ำกว่าร้อยละ 60

3. ความหมาย การอ่าน

นักปรัชญาเมธีชาวอังกฤษ เซอร์ฟรานซิส เบคอน ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์เพราะมนุษย์จะไม่สามารถเป็นมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์แบบหากปราศจากทักษะการอ่านซึ่งเป็นหนึ่งในสี่ของทักษะทางภาษาที่จำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอและสามารถฝึกฝนได้เรื่อยๆ ตามวัยและประสบการณ์ไม่มีวันสิ้นสุด การอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้และความบันเทิงมีผลต่อชีวิตและจิตใจของมนุษย์ให้เจริญยิ่งขึ้น (Francis Bacon, 2012) การให้คำนิยามของการอ่านขึ้นอยู่กับมุมมองที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลและจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามการศึกษาและงานวิจัยที่มีเพิ่มขึ้น แต่การทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการอ่านก็ยังคงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการสอนต่อไป

leu and Kinzer (อ้างถึงใน รัชฎา ทับเทศ 2554, หน้า 24) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการศึกษาหาความรู้ในวิทยาการแขนงต่างๆ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

เกษร รองเดช (2522, หน้า 2) ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านแปลความหมายของสัญลักษณ์(ตัวอักษร)ให้ตนเองหรือผู้อื่นเข้าใจ กระบวนการอ่านจะต้องเกี่ยวข้องกับตัวอักษรและคำ การแปลความหมายของถ้อยคำออกมาเป็นเรื่องราว ทำความเข้าใจกับเรื่องราวนั้น แล้วนำสิ่งที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนให้ได้ความหมายแจ่มชัดสมบูรณ์ โดยนำไปสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน หัวใจสำคัญของการอ่านคือการเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน

บันลือ พุกกะวัน (2532, หน้า 2) กล่าวว่า การอ่านหมายถึงการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดให้เกิดความเข้าใจในการสื่อได้ตรงกัน การใช้ความสามารถจากการผสมผสานของตัวอักษรแล้วเข้าใจความหมายและได้รับความรู้จากสิ่งที่อ่านและการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิดและความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน (ผู้รับ)

สุเมธ แสงนาทร (2542, หน้า 14) กล่าวว่า การอ่านคือ ขบวนการของการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อเป็นสื่อในการแสดงออกทางความคิดเห็นของผู้เขียน ไปสู่ผู้อ่าน ผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาในการตีความให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง การจะตีความให้เกิดความเข้าใจได้ถูกต้องนั้นประกอบด้วย

- (1) การมีความรู้ในความหมายของคำ
- (2) การมีความรู้ในการเรียบเรียงคำและสร้างปฏิสัมพันธ์ของคำ
- (3) การเข้าใจในการแปลความหมายและตีความ
- (4) การสร้างปฏิสัมพันธ์ของความรู้และประสบการณ์เดิม (Schema) กับข้อมูลใหม่ที่กำลังอ่านแล้วจะเกิดความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น

อารีย์ วัฒนอำนวนย (2547, หน้า 27) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางความคิดที่สื่อสารกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารโดยอาศัยความรู้ ความสามารถในการสื่อความหมายจากอักษรที่ปรากฏตลอดจนอาศัยประสบการณ์หรือความรู้เดิมเพื่อช่วยในการแปลความหมายให้ชัดเจนขึ้นและหากสิ่งที่อ่านเป็นสิ่งที่ไม่เคยพบมาก่อน ผู้อ่านก็ต้องใช้ความพยายามในการหาความหมายจากสิ่งที่อ่านด้วยการเดาหรือหาตัวบ่งชี้ที่ปรากฏในข้อความมาช่วยให้อ่านง่ายขึ้น

Edgar Dale (1965, p.195) ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการค้นหาความหมายจากสิ่งพิมพ์เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน การอ่านไม่ได้หมายความว่าเฉพาะการมองผ่านแต่ละประโยคหรือแต่ละย่อหน้าเท่านั้น แต่ผู้อ่านต้องเข้าใจความคิดนั้นๆ ด้วย

Bush and Hueber (1970, p. 79) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการของการคิดการที่ผู้อ่านออกเสียงสัญลักษณ์หรือตัวอักษรออกมาโดยที่ไม่เข้าใจความหมายของสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเหล่านั้นยังไม่ถือว่าเป็นการอ่านที่แท้จริง หัวใจสำคัญของการอ่านคือ การที่ผู้อ่านเกิดมโนภาพขึ้นในใจ ดังนั้นการอ่านจึงเป็นกระบวนการที่มีพฤติกรรมเกิดขึ้นซึ่งจะต้องมีทั้งการแปลความหมายสิ่งที่อ่าน การมีปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่านรวมทั้งการจัดระเบียบความคิด

George D. Spache and Paul C. Berg (1973, p. 548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่านเป็นการเป็นการพัฒนาความชำนาญผสมผสานระหว่างทักษะหลายชนิดเพื่อสร้างความเข้าใจ โดยเป็นไปตามจุดประสงค์ตามต้องการและวิธีการของผู้อ่าน

Goodman (1980, p. 6) ให้คำนิยามการอ่านว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนเกี่ยวกับการแสดงปฏิกิริยาร่วมกันระหว่างความคิดและภาษา เนื่องจากผู้อ่านจะต้องพยายามสร้างความหมายขึ้นจากตัวอักษร การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่ต้องคิดอยู่ตลอดเวลาผู้อ่านจะต้องอาศัยการพิจารณาสิ่งที่ปรากฏอยู่ในข้อความที่อ่านเพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเลือกความหมายที่เหมาะสมจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

Glazer and Searfoss (อ้างถึงใน รัชฎา ทับเทศ, 2554, หน้า 33) กล่าวว่า ปัจจุบันการอ่านมุ่งเน้นกระบวนการทางความคิดและความสามารถทางภาษาเป็นสำคัญ ความคิดของผู้อ่านที่เกิดจากมวลประสบการณ์ที่ผู้อ่านประมวลไว้ในความทรงจำและความนึกคิดของตนเอง ความคิดและภาษามีบทบาทสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในขณะที่ผู้อ่านหาความหมายจากข้อความที่อ่าน

จากแนวคิดต่างๆ ข้างต้นสรุปได้ว่าการอ่านหมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษรให้ตรงตามความหมายของผู้เขียนที่ต้องการสื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบออกมาเป็นคำพูดแล้วนำความหมายของสัญลักษณ์นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

4. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นการรับรู้เรื่องราวโดยใช้สายตามองดูตัวอักษรแล้วสมองก็ลำดับเป็นถ้อยคำ ประโยค และข้อความต่างๆ เกิดเป็นเรื่องราวตามความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านแต่ละคน การอ่านช่วยให้เราสามารถติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายได้ทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นการอ่านจึงเป็นความจำเป็นต่อชีวิตของทุกคน ดังมีผู้รู้กล่าวไว้ดังนี้

บันลือ พุกกะวัน (2532, หน้า 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

(1) การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ หากอ่านไม่ได้ การเรียนการสอนย่อมพบอุปสรรคใหญ่หลวง เด็กอ่านไม่ได้พฤติกรรมของเด็กจะเปลี่ยนไป เก็บกด หงอยเหงา หรือจะ

แสดงออกมาในลักษณะต่างๆ กันเพื่อทดแทนปมด้อยเหล่านั้น ฉะนั้นครูจำเป็นต้องเอาใจใส่ช่วยเหลือ แก้ไข ช่อมเสริม ตั้งแต่เริ่มอ่านบทเรียนแรกทันที

(2) เด็กที่อ่านได้ย่อมได้รับการยอมรับ สามารถร่วมเรียน ร่วมเล่นกับเพื่อนๆ ได้ดี ตรงกันข้าม การที่เด็กมีอุปสรรคในการอ่านย่อมขาดความอบอุ่น ขาดความมั่นใจในตนเอง

(3) การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทั้งนี้เพราะไม่ว่าโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาใดในโลก ก็ไม่อาจจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่เด็กจะค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างจุใจหรือความจำเป็นของเด็กเหล่านั้นได้ดี

(4) การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบธุรกิจ การปรับปรุงอาชีพ เมื่อพ้นวัยประถมศึกษา อาจเรียนรู้ได้จากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้อีกทางหนึ่ง

(5) การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีที่จะรู้ข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมืองการปกครองที่ดีพลเมืองจะต้องให้ความร่วมมือกับทางราชการได้ดี

(6) การอ่านจะเป็นเครื่องมืออย่างสำคัญในการพินิจ เลือกตัดสินใจที่จะเลือกตัวแทนในด้านการเมืองการปกครอง อันเป็นรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(7) การอ่านย่อมเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะช่วยให้เด็กปฐมศึกษา หรือพ้นวัยประถมศึกษาก็ตาม สามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยใช้การอ่าน ทั้งยังจะได้รับความเพลิดเพลินช่วยพัฒนาจิตใจและอื่นๆ ได้ดีอีกด้วย

(8) การอ่านจะทวีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ ที่ช่วยให้ความรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การสื่อสาร การพยากรณ์อากาศ เพื่อการปรับตน ปรับปรุงอาชีพ ยิ่งสังคมเจริญมากขึ้นเพียงใด การอ่านก็จะทวีความสำคัญมากขึ้นเพียงนั้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2542, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนการอ่านอยู่เสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางขึ้นด้วย ดังนั้นการที่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดีจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูเตรียมให้ อีกทั้งยังต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้อ่านเพื่อเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้นักเรียนอ่านได้สม่ำเสมอ

สนิท สัตโยภาส (2545, หน้า 94) ได้กล่าวสรุปถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ฝึกฝนให้มีทักษะการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน ชอบการใฝ่หาความรู้ และหมั่นติดตามความเคลื่อนไหว ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ ด้วยการอ่านอยู่

เสมอเพื่อจะได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านมาช่วยพัฒนาชีวิตแห่งตนและสังคมส่วนรวมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป เราสามารถสรุปความสำคัญของการอ่านได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้และช่วยให้เกิดความรอบรู้ในเรื่องต่างๆ สามารถนำความรู้ที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชีวิตและสังคมส่วนรวมให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

สามารถสรุปความสำคัญของการอ่านได้ว่า เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่าน ได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน ทำให้รอบรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อปรับปรุงตนเองตลอดจนเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพ

5. ลักษณะและกระบวนการอ่าน

กระบวนการ หมายถึง ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติที่ค่อยๆเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีระเบียบไปสู่ผลอย่างใดอย่างหนึ่งเช่นกระบวนการเจริญเติบโตของเด็ก กรรมวิธีหรือระดับการทำซึ่งดำเนินต่อเนื่องกันไปจนสำเร็จ ณ ระดับหนึ่งเช่นกระบวนการเคมีเพื่อผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2525 (ราชบัณฑิตสถาน, 2525 หน้า 35-36) ได้กล่าวว่าการอ่านนั้นเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการรับสารและส่งสารโดยมีความคิดเป็นแกนกลางและมีเป้าหมายในการอ่าน

กระบวนการอ่านมี 4 ขั้นตอน

1. อ่านออกอ่านได้
2. เข้าใจความหมายของวลีหรือประโยค ดีความและสรุปได้
3. รู้จักใช้ความคิดสามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ในสิ่งที่ตนได้อ่าน ซึ่งอาจจะมี

ความเห็นคล้อยตามหรือขัดแย้งกับผู้เขียนอย่างมีเหตุผล

4. นำไปประยุกต์ใช้ หรือดัดแปลง อาจ้นำคำพูดที่ได้รับมาไปดัดแปลงในทางสร้างสรรค์ให้เกิดความไพเราะแต่ยังคงความหมายเดิม

กระบวนการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพมีทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านมากมายหรือใช้สูตร SQ3R มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ขั้นที่ 1 S survey โดยการอ่านคร่าวๆ

ขั้นที่ 2 Q question อ่านดูแนวความคิดของผู้เขียน

ขั้นที่ 3 R Reading เมื่อต้องการค้นคว้า อ่านให้ละเอียดทั้งเล่ม โดยเฉพาะตอนที่

สำคัญอย่างมีวิจรรย์ญาณ

ขั้นที่ 4 R Recall บันทึกใส่กระดาษ สมุดบันทึก เพื่อใช้ในการค้นคว้า

ขั้นที่ 5 R Review อ่านเชิงวิเคราะห์เนื้อหาในเรื่องเดียวกันโดยอ่านจากหนังสือหลายๆ เล่ม เพื่อรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์ค้นคว้าต่อไป หรืออ่านเชิงสังเคราะห์ นำความรู้เดิมมารวบรวมกับความรู้ใหม่ที่ได้จากการอ่านหลังจากอ่านแล้วทำแบบฝึกหัดท้ายบท

สำหรับแนวคิดของ Irwin (อ้างถึงในรัชฎา ทับเทศ, 2554, หน้า 36) ได้อธิบายว่าในขณะที่อ่านจะมีกระบวนการ 5 กระบวนการเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันคือ

(1) กระบวนการในระดับจุลภาพ (micro processes) เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านหาความหมายจากหน่วยความคิดย่อยในแต่ละประโยคและต้องตัดสินใจว่าหน่วยความคิดใดต้องจดจำ

(2) กระบวนการบูรณาการ (integrative processes) เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านทำความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยความคิดย่อยต่างๆ เข้าด้วยกัน

(3) กระบวนการในระดับมหภาค (macro processes) เป็นการบวนการที่ผู้อ่านสรุปความคิดจากบทอ่าน ซึ่งต้องใช้การสังเคราะห์ การจัดเรียบเรียงหน่วยความคิดว่าหน่วยความคิดใดเป็นหน่วยความคิดสำคัญและหน่วยความคิดใดเป็นหน่วยความคิดละเอียด

(4) กระบวนการขยายความ (elaborate processes) เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านใช้ความคิดในการอนุมานความ ขยายความหรือตีความบทอ่านนอกเหนือไปจากสิ่งที่ปรากฏในบทอ่านเช่น การทำนาย การพยานความรู้ การสร้างจินตภาพ การใช้กระบวนการคิดในระดับสูงและการตอบสนองทางอารมณ์ในสิ่งที่อ่าน

(5) กระบวนการเมตาคอกนิชัน (metacognition processes) คือกระบวนการที่ผู้อ่านควบคุมอย่างมีสติต่อกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยรู้ว่าตนเองไม่เข้าใจในส่วนไหนจะใช้วิธีใดหรือปรับเปลี่ยนวิธีในการอ่านอย่างไรจึงจะทำให้เข้าใจบทอ่านยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่ากระบวนการอ่านคือการทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายและนำความหมายย่อยๆ มาสัมพันธ์กันโดยสามารถเรียบเรียงสิ่งที่ได้รับรู้มานำไปดัดแปลงในทางสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ในการค้นคว้าขั้นสูงต่อไป

6. ประเภทของการอ่าน

นักการศึกษาได้แบ่งประเภทของการอ่านโดยสรุปได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2533, หน้า 36-39) ได้แบ่งประเภทของการอ่านเป็น 2 ประเภทคือ

(1) การอ่านในใจ เป็นการอ่านเงียบผู้อ่านต้องมีความสามารถด้านภาษาและความคิดสามารถเก็บรายละเอียดและใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

(2) การอ่านออกเสียง เป็นการอ่านแปลงเสียงไปตามตัวหนังสือที่ปรากฏ แบ่งได้เป็นการอ่านออกเสียงข้อความหรือเนื้อเรื่องที่เป็นร้อยแก้ว และการอ่านออกเสียงข้อความหรือเนื้อเรื่องที่เป็นร้อยกรอง

นภคกุล จันทร์เพ็ญ (2537, หน้า 75-81) ได้แบ่งประเภทของการอ่านเป็น 2 ประเภทคือ

(1) การอ่านในใจ หมายถึงการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด ความเข้าใจ และนำความคิด ความเข้าใจที่ได้ไปใช้ประโยชน์

(2) การอ่านออกเสียง หมายถึงการแปลงเสียงไปตามตัวอักษร ถ้อยคำ ข้อความและเครื่องหมายต่างๆ ออกมาให้ถูกต้องชัดเจน ชัดคำ เป็นที่เข้าใจแก่ผู้ฟังเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร (2540, หน้า 83-84) ได้แบ่งประเภทของการอ่านเป็น 3 ประเภทคือ

(1) การอ่านแบบคร่าวๆ (scanning reading) คือการอ่านเพื่อให้ได้ภาพรวมของเนื้อเรื่องตอนนั้นๆ หรือเพื่อตรวจเนื้อหาอย่างกว้างๆ เพื่อเก็บเนื้อหาเป็นข้อมูลไว้ใช้ต่อไป เป็นวิธีการอ่านอย่างรวดเร็ว โดยข้ามข้อความบางตอนไปบ้าง แต่ต้องสามารถจับใจความสำคัญได้ครบถ้วน

(2) การอ่านแบบกวาดสายตา (skimming reading) คือการอ่านเพื่อค้นหาเรื่องที่ผู้อ่านต้องการในขณะนั้น ใช้วิธีการกวาดสายตาอย่างรวดเร็วครั้งละ 2-3 บรรทัด เพื่อหาสิ่งที่ต้องการโดยไม่สนใจเนื้อหาส่วนอื่นๆเลย เป็นการอ่านแบบเจาะจงตามสิ่งที่ตนต้องการเท่านั้น

(3) การอ่านหนังสืออย่างละเอียด (thoroughly reading) เป็นการอ่านขั้นสุดท้ายหลังจากที่ผู้อ่านใช้วิธีการอ่านแบบคร่าวๆ หรือการอ่านแบบกวาดสายตาแล้ว เป็นการอ่านอย่างพิถีพิถัน คืออ่านแล้วต้องตีความอย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อความถูกต้อง

เถกิงกิจ แก้วเสนีย์ (2542, หน้า 7-8) แบ่งประเภทของการอ่านเป็น 2 ประเภทคือ

(1) การอ่านเงียบ (silent reading) การอ่านเงียบหรือการอ่านในใจมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก การอ่านประเภทนี้มีประโยชน์อย่างมากทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้อ่าน การอ่านเงียบหรืออ่านในใจมีด้วยกันหลายชนิดเช่นการอ่านข่าว หนังสือพิมพ์ การอ่านนิยายหรือการอ่านเรื่องบันเทิง การอ่านบทความหรือสารคดี การอ่านตำราแบบเรียน หรือข้อสอบ เป็นต้น

(2) การอ่านออกเสียง (oral reading) การอ่านออกเสียงคือการแปลงเสียงตามตัวอักษรที่ปรากฏให้ถูกต้องตามอักขรวิธีหรือภาษาโดยใช้อวัยวะเกี่ยวกับการออกเสียงเช่น ริมฝีปาก เพดาน ลิ้น ฟัน หรือ หลอดเสียง ให้เคลื่อนไหวตามลักษณะของฐานที่เกิดแห่งเสียงนั้นๆ การอ่านออกเสียงมีหลายชนิดเช่น การอ่านออกเสียงเมื่อเริ่มเรียน การอ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักภาษาหรืออักขรวิธี การอ่านออกเสียงเพื่อทดสอบวัดผลการอ่านข่าวทางวิทยุ การอ่านข่าวทาง

โทรทัศน์ การอ่านรายงานหรือการอ่านกล่าวตอบรายงาน การอ่านบทพากย์ภาพยนตร์ หรือบทละคร

ทัศนีย์ สุภเมธิ (2542, หน้า26-28) ได้แบ่งประเภทของการอ่านออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

(1) การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อขวนขวายความรู้และความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกอัตราเร็วและการจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นการอ่านที่นับวันแต่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น นักเรียนและนักศึกษาควรได้รับการฝึกฝนให้อ่านเป็น ไม่เพียงแต่อ่านได้ หรืออ่านออกเท่านั้น แต่จะต้องมีความสามารถในการสรุปความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์คำ วิเคราะห์ความหรือเนื้อเรื่อง และวิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่องได้

(2) การอ่านออกเสียงได้แก่

(2.1) การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่องและเข้าใจ

(2.2) การอ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทต่างๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลินและทราบซึ่ง

จากความเห็นของผู้ที่สามารถสรุปได้ว่าประเภทของการอ่านมี 2 ประเภทคือ การอ่านในใจเป็นการอ่านที่ผู้อ่านต้องการค้นคว้าหาความรู้และความบันเทิงให้กับตนเอง ส่วนการอ่านออกเสียงเป็นการอ่านที่ต้องการจะสื่อความหมายและความบันเทิงที่เกิดขึ้นให้กับผู้อื่นได้รับรู้เรื่องราวต่างๆ

7. ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่าน

ชุตีวรรณ เจริญสุข (2553, หน้า 5-6) วิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวพอสรุปได้ดังนี้

(1) ปัจจัยด้านส่วนตัวมีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะของบุคคลมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการสร้างนิสัยการอ่าน โดยเฉพาะการเป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้ เห็นคุณค่าของการอ่านหนังสือ มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน มีวุฒิภาวะที่สูงขึ้น สถิติปัญญา ความสามารถในการอ่าน หน้าที่การงานฐานะความเป็นอยู่และรายได้ ตลอดจนคุณลักษณะอื่นๆ มีรายละเอียดดังนี้

(1.1) ความสามารถในการเรียนมีผลกระทบต่ออ่านของนักเรียน

(1.2) ทัศนคติต่อการเรียนซึ่งมีทั้งด้านบวกและลบทำให้เกิดผลกระทบต่ออ่าน ซึ่งแยกเป็น

(1.2.1) ทักษะคดีด้านความรู้คือเห็นคุณค่าเห็นความสำคัญ เห็นประโยชน์ของการเรียนในวิชานั้นๆ

(1.2.2) ทักษะด้านความรู้สึกคือความชอบความพอใจความสนใจของนักเรียนต่อการเรียนวิชานั้นๆ

(1.2.3) ทักษะด้านพฤติกรรมคือความกระตือรือร้นความสนใจความใส่ใจในการเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

(1.3) นิสัยรักการอ่านเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความชอบอ่านหนังสือเป็นคุณลักษณะที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานานจนกลายเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจที่จะอ่านได้แก่การใช้เวลาว่างอ่านหนังสือการอ่านหนังสือในห้องสมุด การอ่านหนังสือทุกที่เมื่อมีโอกาสและการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน

(2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

(2.1) ลักษณะทางกายภาพของวิชานั้นๆ ได้แก่สถานที่เรียนวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

(2.1.1) สถานที่เรียน สภาพภายในห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอากาศถ่ายเทได้ดีห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับปริมาณของนักเรียนบริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านกลิ่นหรือเสียงที่มากระทบกับประสาทสัมผัสของนักเรียน

(2.1.2) สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนในห้องเรียนมีจำนวนหนังสือเอกสารอุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการและสื่ออุปกรณ์เหล่านี้มีความทันสมัยและมีคุณภาพที่เหมาะสมกับการใช้งาน

(3) ปัจจัยด้านโครงสร้างทางสังคม (อุทยานแห่งการเรียนรู้, 2552 หน้า 457-461) เป็นส่วนสำคัญในการหล่อหลอมนิสัยการอ่านซึ่งสามารถแยกให้เป็นกลุ่มดังนี้

(3.1) การหล่อหลอมของครอบครัว ครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาการอ่านของบุตรหลาน สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่เด็กเห็นรับรู้เป็นแรงจูงใจภายนอกที่ผลักดันให้เด็กอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะพ่อแม่ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการแสวงหาความรู้ และใช้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เป็นการบ่มเพาะให้เด็กรักการอ่านซึ่งขบวนการนี้จะต้องให้คำแนะนำและทำความเข้าใจด้วยความเข้าใจไม่ใช่บังคับ

(3.2) การหล่อหลอมของโรงเรียน โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่โดยตรงในการให้การศึกษาพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ภาระกิจสำคัญของโรงเรียนคือการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนอ่านออกเขียนได้ เยาวชนผู้รักการอ่านมักได้รับแรงบันดาลใจจากความประทับใจในความสามารถด้านการสอนของครูที่สอนได้อย่างสนุกสนานมีเกร็ดความรู้ต่างๆ มาเสริมให้บทเรียนน่าสนใจมากขึ้น

(3.3) การหล่อหลอมการอ่านจากวัด วัดเป็นศูนย์รวมกิจกรรมต่างๆ รวมทั้ง การศึกษาเล่าเรียนของเยาวชนชายในอดีตกาล ซึ่งมีบทบาทในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ เยาวชนชายอย่างมาก แต่บทบาทดังกล่าวได้ลดลงตามลำดับเนื่องจากการศึกษาสมัยใหม่ได้ แยกตัวออกจากวัดอย่างชัดเจน

(3.4) การหล่อหลอมการอ่านจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ เช่น สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีส่วนอยู่มากในการส่งเสริมการอ่าน ส่วนผู้นำองค์กรท้องถิ่นอื่นๆ มีส่วนอยู่บ้างในการ ส่งเสริมการอ่านและเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นของตนได้เข้าถึงหนังสือหรือแสวงหา ความรู้จากการอ่านหนังสือ โดยจัดให้มีที่อ่านหนังสือหรือห้องสมุดในท้องถิ่น

จากข้อมูลต่างๆ เหล่านี้สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านเกิดจากนิสัยส่วนตัวที่เห็น คุณค่าของการอ่านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการใฝ่เรียนใฝ่รู้และโครงสร้างทางสังคมเป็น ส่วนสำคัญในการหล่อหลอมให้รักการอ่านได้แก่ครอบครัว โรงเรียน วัด ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีผลผ่านการปฏิบัติเป็นแบบอย่างของบุคคลและเป็นส่วนหนึ่งที่ได้ซึมซับเอาพฤติกรรมของ ผู้ปกครองมาสร้างนิสัยรักการอ่านของตนเอง

แผนภาพการ์ตูน

รูปภาพเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารมาเป็นระยะเวลาช้านานรูปภาพที่มี ประสิทธิภาพสามารถสร้างความเข้าใจกันได้โดยไม่มีข้อจำกัด มีสุภาษิตจีนที่กล่าวว่า “ภาพหนึ่ง ภาพมีค่าเท่ากับคำพูดหนึ่งพันคำ” (a picture worth a thousand words) (ประหยัด จิระวรวงศ์, 2527, หน้า 127) เป็นคำกล่าวที่แสดงให้เห็นว่า รูปภาพเพียงภาพเดียวก็สามารถสื่อสารทำให้ผู้รับสาร เข้าใจความหมายของสารที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อได้ดีกว่าคำพูดนับพันคำ ในด้านการศึกษา ภาพ จัดเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าเนื่องจากภาพเป็นสื่อวัตถุที่มองเห็นได้ด้วยตาซึ่งเป็นประสาท สัมผัสที่มนุษย์รับรู้ได้มากที่สุดภาพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดีและมี ความเป็นรูปธรรมสูงทำให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ใกล้เคียงกับ ประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย

ภาพการ์ตูนก็เช่นกันเป็นสื่อที่สามารถนำมาใช้ในการสอนสำหรับเด็กนักเรียนเพราะเด็ก จะมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้นการนำการ์ตูนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนจึงสร้าง บรรยากาศในการเรียนได้เป็นอย่างดีใช้ได้ทั้งกับเด็กปกติ และเด็กพิเศษ (คำรัส อาจเจริญ, 2554, หน้า 7) ปัจจุบันการ์ตูนกลายเป็นนวัตกรรมสำหรับสร้างความเข้าใจเพื่ออธิบาย เพื่อสรุป และเป็น

นวัตกรรมสำหรับเรื่องต่างๆ อีกมากมายที่ต้องการสื่อสารให้เกิดสิ่งที่ผู้เขียนการ์ตูนหรือผู้ต้องการใช้การ์ตูนเป็นสื่อ นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงการต่างๆ ด้วยเหตุนี้เองการ์ตูนจึงเป็นนวัตกรรมการนิยามของมนุษย์มานานหลายศตวรรษ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2551, หน้า 18) การ์ตูนมีบทบาทและอิทธิพลต่อเด็กและนักเรียนเป็นอย่างมาก ถ้าหากได้สังเกตก็จะพบว่าสิ่งของเครื่องใช้เล็กๆ น้อยๆ ประจำตัวเด็ก เสื้อผ้าอาหาร เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องเขียน แบบเรียน ล้วนแต่มีภาพการ์ตูนประกอบด้วยแทบทั้งสิ้น แม้แต่ผู้ใหญ่ก็ยังสนใจการ์ตูนอยู่ ดังจะเห็นได้จากหนังสือประเภทต่างๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวันจะพบว่ามีภาพการ์ตูนล้อการเมืองเกือบทุกฉบับ บางคนติดตามอ่านเป็นประจำ (ชวลี เชื่อมทอง, 2528 หน้า 12-13)

1. ความหมายของการ์ตูน

การ์ตูน คือ ศิลปะที่แสดงออกทางภาพหลายๆ แบบ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันจากผู้หนึ่งไปอีกผู้หนึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกที่ยุโรปและสหรัฐอเมริกา ในยุคอดีตการ์ตูนหมายถึงภาพร่างหรือภาพวาดที่ใช้ในการเรียนการศึกษาแทนการใช้ภาพจริง ในปัจจุบันการ์ตูนมักจะหมายถึงแอนิเมชัน ซึ่งเป็นเทคนิคในการสร้างการ์ตูนในยุคปัจจุบันที่มีการฉายทางโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ ในความหมายอื่น การ์ตูนใช้แทนรายการสำหรับเด็กที่มีการใช้สัตว์หรือสิ่งมีชีวิตอย่างอื่นเคลื่อนไหวในลักษณะเหนือมนุษย์ (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2554)

ความหมายของแผ่นภาพการ์ตูนพอจะสรุปได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสร้างความเข้าใจได้อย่างไม่มีข้อจำกัดโดยนำภาพการ์ตูนมาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในภาพเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนซึ่งสามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนได้เป็นอย่างดีภาพวาดการ์ตูนนี้มีรูปทรงอิสระลักษณะง่ายๆ ไม่เหมือนภาพในโลกแห่งความเป็นจริง แต่มีลักษณะเลียนแบบธรรมชาติแสดงออกถึงความคิดในด้านต่างๆ ได้ดี ดูแล้วเข้าใจได้ถึงความหมายที่ต้องการแสดงออกมา

แบบฝึกทักษะการอ่าน โดยใช้แผ่นภาพการ์ตูน ซึ่งมีการ์ตูนเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความสนใจเรียนนั้นมีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนมีผู้รู้ได้ให้ความหมายของคำว่าการ์ตูน และการ์ตูนเรื่อง ไว้หลายแนวคิดดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525 หน้า 90) ให้ความหมายว่าการ์ตูน หมายถึงภาพล้อ ภาพตลก บางทีเขียนเป็นภาพบุคคล บางทีเขียนเป็นภาพแสดงเหตุการณ์ที่ผู้เขียนตั้งใจล้อเลียนจะได้รู้สึกขบขัน บ้างทีก็เขียนติดต่อกันเป็นเรื่องเป็นราว

สังเขต นาคไพจิตร (2530, หน้า 5) ได้กล่าวถึงความหมายของการ์ตูนไว้ว่าคำว่าการ์ตูนในภาษาอังกฤษมีใช้อยู่ 2 คำคือ Cartoon และ Comics คำว่า Cartoon มีรากศัพท์มาจากภาษาฝรั่งเศส

Corcont หมายความว่า ภาพวาดรูปอยู่ในกรอบและแสดงเหตุการณ์ได้อย่างเข้าใจโดยง่าย มีคำอธิบายสั้นๆ ส่วน Comic หมายถึง ภาพชวนขัน โดยมีภาพเป็นชุดๆ มีข้อความบรรยายประกอบตามเนื้อเรื่องในเนื้อเรื่องเป็นเรื่องชวนขันเป็นส่วนใหญ่มาปัจจุบันมีเนื้อเรื่องหลายลักษณะจะเป็นแนวใดก็ได้เช่น อาชญากรรมสงคราม นโบาย วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ภาพชวนขันที่นำมาตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เรียกว่า Comic Strips และถ้ามีการรวบรวมจัดพิมพ์เย็บเล่มเรียกว่า comic book หรือ funnies คนส่วนมากเข้าใจว่า cartoon, comics, caricature เหมือนกันและรวมเรียกว่า cartoon ดังนั้นไม่ว่าวาดเพื่อขบขันล้อเลียน เสียดสี ประชดประชัน หรือเป็นเรื่องราวต่างๆ จึงเรียกรวมกันทั้ง cartoon, comics, caricature ว่า cartoon

บุญเหลือ ทองเอี่ยม และสุวรรณ นาฏ (2530, หน้า 132) กล่าวว่า การ์ตูนคือการเขียนการ์ตูนผูกเป็นเรื่องราวมีตัวละครซูโรงและตัวประกอบ ผู้แสดงตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง บางครั้งการ์ตูนเรื่องอาจเป็นเรื่องราวของคน สังคม ชุมชน ของสัตว์ การ์ตูนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ความคิดฝันจินตนาการวรรณคดี และประวัติศาสตร์ เป็นต้น

จินตนา ไบกาชยี่ (2538, หน้า 222) ให้ความหมายของการ์ตูนไว้ว่าการ์ตูน คือภาพวาดง่ายๆ ซึ่งมักไม่เหมือนภาพธรรมชาติทั่วไป อาจมีรูปร่างตามลักษณะธรรมชาติตามรูปทรงเรขาคณิตหรือรูปทรงอิสระอย่างไรก็ตาม มักมีรูปร่างเกินเลยหรือลดรายละเอียดของภาพที่ไม่จำเป็นออกไปเสีย เพื่อจุดหมายในการบรรยายหรือการแสดงออกหรือมุ่งหวังให้เกิดความตลกขบขันล้อเลียนเสียดสีการเมืองและสังคมหรืออาจใช้ในการ โฆษณาประชาสัมพันธ์หรือประกอบในการเล่าเรื่องที่บันเทิงคดีและสารคดี

ศักดิ์ชัย เกียรติจินาจันทร์ (2543, หน้า 3-4) ได้ให้ความหมายของการ์ตูนไว้ว่าการ์ตูน คือภาพวาดลักษณะง่ายๆ บิดเบี้ยวโย้เย้ในลักษณะไม่เหมือนภาพในโลกแห่งความเป็นจริง มีลักษณะที่เลียนแบบธรรมชาติ รูปร่างเลขคณิต หรือรูปร่างอิสระ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อความหมายแทนตัวหนังสือ ภาพประกอบตกแต่งมุ่งให้เกิดความสวยงาม ขบขัน ล้อเลียน เสียดสี ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ประกอบการเล่าเรื่องในทางสารคดีและบันเทิงคดี

อุมาพร ทองเสมอ (2548, หน้า 54) กล่าวว่าการ์ตูนคือ ภาพที่เขียนขึ้นอย่างง่ายๆ แสดงเฉพาะลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการเท่านั้น เป็นภาพที่เขียนขึ้นเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว ซึ่งเป็นความคิดเห็นหรือทัศนคติของผู้เขียนไปยังผู้ดู การ์ตูนที่เขียนได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องจะช่วยให้ผู้ดูเข้าใจความหมายเรื่องราวได้ดีกว่าการใช้ภาษาเล่าเพียงอย่างเดียวและสามารถใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ได้อีกด้วย

Alan Dunn (1983 อ้างถึงใน แสงทอง ภัคดีแก้ว, 2543, หน้า 28) ได้อธิบายไว้ว่า cartoon การ์ตูนมาจากภาษาลาตินว่า charta และภาษาต่างประเทศว่า cartoon การ์ตูน หมายถึงภาพแสดง

ความคิดที่ต้องการเสียดสี ล้อเลียนชวนให้ตลกขบขัน หรือแสดงการกระทำในสถานการณ์บางอย่างของบุคคลที่น่าสนใจ

จากหลากหลายความเห็นของผู้รู้สามารถสรุปได้ว่า การ์ตูนเป็นภาพวาดที่เขียนขึ้นอย่างง่ายๆ ใช้ล้อเลียนเพื่อให้เกิดความขบขันผูกเป็นเรื่องราวที่จำลองชีวิตและการแสดงออกทางอารมณ์ตามสถานการณ์ต่างๆ เพื่อใช้สื่อความหมายแทนตัวหนังสือ

2. ลักษณะของการ์ตูนที่เหมาะสมกับเด็ก

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี ได้ศึกษาเมื่อปี 2532 กล่าวว่าเนื้อหาการ์ตูนที่ดี นอกเหนือจากการให้ความบันเทิงแล้ว ควรจะมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการค้นคว้าและความคิดวิทยาศาสตร์
(2) ควรหลีกเลี่ยงเรื่องราวที่เกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ วิญญาณ โศกกลาง อันหาเหตุผลพิสูจน์ความจริงมิได้

(3) เนื้อหากำตูนควรมีลักษณะใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึงตัวเอกของเรื่องมีชีวิตที่ต่อสู้อุปสรรคต่างๆ เพื่อความสำเร็จในตอนท้ายเรื่อง

(4) มีเนื้อหาธำรงไว้ซึ่งคุณธรรม การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะนี้ไม่ควรจะใช้วิธีสอนโดยตรงเพราะจะทำให้น่าเบื่อ แต่การแทรกไว้ในพฤติกรรมของตัวละครต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวเอกหรือตัวร้าย

(5) ส่งเสริมให้เป็นคนมีเมตตา ปราบัติ รักธรรมชาติ เคารพสิทธิหน้าที่ของแต่ละคน

(6) เสนอเรื่องที่เป็นจริงไม่ใช่เรื่องชวนฝัน (Karnjariya Sukrung, 2552)

ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์ (2533, หน้า 14) ได้กล่าวว่าการ์ตูนนอกจากจะให้ด้านความรู้และความบันเทิงแล้ว ควรมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการค้นคว้าและความคิดวิทยาศาสตร์ เพื่อปลูกฝังให้เด็กทดลองค้นคว้าหาเหตุผลที่จะได้มาซึ่งความเป็นจริงมิใช่ฝากชีวิตไว้กับโชคชะตา

(2) ควรหลีกเลี่ยงเรื่องราวที่เกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ วิญญาณ โศกกลาง อันหาเหตุผลพิสูจน์ความจริงมิได้ เพื่อมิให้ผู้อ่านหลงเชื่อจนยึดติดเป็นแนวทางในการตัดสินใจต่างๆ

(3) เนื้อหากำตูนควรมีลักษณะใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึงตัวเอกของเรื่องมีชีวิตที่ต่อสู้อุปสรรคต่างๆ เพื่อความสำเร็จในตอนท้ายเรื่อง ซึ่งเนื้อหาในลักษณะนี้จะกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดสร้างสรรค์และกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ และแก้ปัญหาชีวิตของตนเองได้เพื่อความสำเร็จในตอนท้ายเรื่อง

(4) มีเนื้อหาตรงไว้ซึ่งคุณธรรม การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะนี้ไม่ควรจะใช้วิธีสอนโดยตรงเพราะจะทำให้น่าเบื่อ แต่การแทรกไว้ในพฤติกรรมของตัวละครต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวเอกหรือตัวร้าย โดยเฉพาะถ้าแทรกอยู่ในตัวร้ายจะทำให้เห็นภาพคุณธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งผลของคุณธรรมความดีนี้ จะส่งเสริมให้มีชีวิตที่ดีขึ้น ผู้อ่านจะรู้ถึงคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง หากได้ทำความดีนั้นๆ ขึ้นบ้าง

(5) ส่งเสริมให้เป็นคนมีเมตตา ปราณี รักธรรมชาติ เคารพสิทธิหน้าที่ของแต่ละคน

(6) นำเสนอเรื่องที่เป็นจริงไม่ใช่เรื่องของความเพ้อฝัน

สรุปได้ว่าลักษณะของการ์ตูนที่เหมาะสมสำหรับเด็กนั้นจะต้องเขียนขึ้นอย่างง่ายๆ มีส่วนที่เป็นลักษณะเด่นของตัวละครที่แสดงให้เห็นบุคลิก อารมณ์ สีหน้า ท่าทาง มีความหมายตรงกับความสนใจของเด็ก มีความชัดเจนไม่มีรายละเอียดมากนัก ให้ความรู้ สาระนั้นถึงไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อพฤติกรรมของเด็กก็น่าสนใจถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้และที่สำคัญต้องเป็นการ์ตูนที่เน้นคุณธรรม

3. หลักเกณฑ์การผลิตสื่อการ์ตูนประกอบการเรียนการสอน

ในการผลิตสื่อการ์ตูนประกอบการเรียนการสอน ควรพิจารณาคุณลักษณะเฉพาะของสื่อการ์ตูนและรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนโดยอาศัยหลักการหรือแนวคิดดังต่อไปนี้

สันทัต ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข (2525, หน้า 14) กล่าวถึงลักษณะการ์ตูนที่เหมาะสมสำหรับประกอบการสอนควรมีลักษณะดังนี้

(1) เหมาะสมกับระดับของนักเรียน

(2) มีลักษณะง่ายๆ สามารถเข้าใจง่าย

(3) สัญลักษณ์ต้องชัดเจนเข้าใจง่าย ไม่สลับซับซ้อน

สมนึก ลิ้มทอง และชาติรี आयुวัฒน์ (อ้างถึงในจิระวัฒน์ ชिरเวทย์ 2542, หน้า 25) ได้เสนอหลักการเลือกการ์ตูนสำหรับนักเรียนไว้ดังนี้

(1) ภาพที่เขียนในการ์ตูนนั้นจะต้องส่งเสริมความรู้ ศีลธรรมจรรยาของนักเรียน ใกล้เคียงความเป็นจริง การ์ตูนที่ก่อให้เกิดความเพ้อฝันไม่ควรให้นักเรียนอ่านเพราะจะทำให้ นักเรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ต่อสู้อุปสรรค เมื่อเกิดปัญหาขึ้น

(2) ลักษณะของตัวการ์ตูนจะเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของก็ตามจะต้องมีลักษณะ ใกล้เคียงความเป็นจริง

(3) การ์ตูนที่ตัวละครพูดหรือสนทนา ควรจะพิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ที่สวยงามน่าอ่าน

(4) การ์ตูนที่เขียนในลักษณะลายเส้น จะต้องเป็นภาพเส้นที่คมชัดไม่มีลักษณะเลอะ
เลือน

(5) จะต้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ไม่สื่อเจตนาหยาบโลน

(6) ภาษาที่ใช้บรรยายหรือสนทนา จะต้องเป็นภาษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีไม่เป็นภาษา
วิบัติ

สรุปได้ว่า การเลือกการ์ตูนมาใช้ในการประกอบการเรียนการสอนอย่างมีคุณค่า
จำเป็นต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ในการเลือกหลายๆ ด้านเช่นเนื้อหา การดำเนินเรื่อง ภาพ ภาษาที่ใช้
ตัวละครต่างๆ ตลอดจนคำนึงถึงศีลธรรม วัยและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย

4. ขั้นตอนการเขียนการ์ตูนประกอบการเรียนการสอน

สังเขต นาคไพจิตร (2528, หน้า175-76) ได้อธิบายหลักการเขียนการ์ตูนสำหรับ
ประกอบการเรียนการสอนไว้ว่า ขั้นตอนการเขียนการ์ตูนเรื่อง เมื่อเราสามารถกำหนดเรื่องจะเขียน
แล้วจะต้องดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

(1) วางเค้าโครงเรื่องราวให้สนุกและเข้าใจเอาไว้ล่วงหน้า

(2) แบ่งสาระสำคัญของเรื่องออกเป็นแฟรมหรือส่วนย่อยๆ ติดต่อกันตลอดเรื่อง

(3) พิจารณาเพิ่มเติมหรือตัดทอนสาระสำคัญให้เหลือเพราะส่วนที่จะเป็นจริงๆ

(4) เขียนภาพคร่าวๆ เป็นเรื่องราวติดต่อกันตามสาระสำคัญหรือส่วนย่อยที่แบ่งไว้

(5) ลงมือเขียนหนังสือการ์ตูน โดยถือหลักการดังต่อไปนี้

(5.1) ภาพทุกภาพต้องแสดงท่าทางให้สื่อความหมายตามท้องเรื่อง

(5.2) ต้องเป็นภาพที่ง่ายไม่แสดงรายละเอียดมากนักเน้นเฉพาะส่วนที่จำเป็น

(5.3) แต่ละภาพต้องมีจุดมุ่งหมายเดียว

(5.4) ใช้คำบรรยายหรือภาษาประกอบที่กะทัดรัด แต่มีความหมายสมบูรณ์

(5.5) ไม่ควรมีคำพูดโต้ตอบกันในภาพเดียวและตั้งคำถามให้ดูสับสน

(5.6) การเคลื่อนไหวของตัวละครในมุมต่างๆ เพื่อเป็นการเร้าใจผู้ดูให้สนใจ

ยิ่งขึ้นเช่นการย่อส่วนขยายส่วนภาพด้านหน้า ภาพด้านหลังสลับเปลี่ยนกันไปๆ

(5.7) แต่ละภาพต้องมีขนาดพอเหมาะ สามารถเขียนคำบรรยายด้วยตัวหนังสือ
ขนาดพอเหมาะกับวัยของผู้ดู

(5.8) ถ้าเป็นหนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรมีหมายเลขลำดับภาพเพื่อ
ชวนในการอ่านเรื่องราวได้ตามลำดับ

(5.9) ถ้าเป็นตำราเรียนควรมีข้อเสนอแนะนำวิธีการเรียน จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์มีการทำแบบฝึกหัดต่างๆ ครั้งที่ให้ความรู้ใหม่

(5.10) ถ้ามีหลายภาพในหนึ่งหน้ากระดาษ ควรพิจารณาจัดลำดับภาพให้สอดคล้องกับหลักการอ่านและการเขียนที่เด็กต้องกวาดสายตาหรือเขียนจากซ้ายไปขวามือ

รัตนาลาวงศ์ (2552, หน้า 24) สรุปขั้นตอนการเขียนการ์ตูนประกอบการเรียนการสอนว่าเป็นการวางเค้าโครงเรื่องราว การแบ่งเนื้อหาสาระสำคัญ เพื่อให้เรื่องต่อเนื่องสนุกสนาน ในการเขียนภาพต้องแสดงท่าทางเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ ภาพที่วาดต้องไม่มีรายละเอียดมากนักเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และการเขียนบรรยายภาพต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายกะทัดรัดแต่มีความหมายสมบูรณ์

5. ประโยชน์ของการ์ตูนต่อการเรียนการสอน

จินตนา ไบกาชยิ (2534, หน้า 248-250) กล่าวว่าภาพการ์ตูนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ธรรมชาติวิทยา สุขศึกษา พลานามัย ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

(1) ครูและนักเรียนสะสมภาพการ์ตูนจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร การ์ตูนเก่าๆ ที่ต้องการจะคิดโดยตัดภาพการ์ตูนนั้นมาผนึกกับกระดาษแข็งขนาด 8 x 11 นิ้วแล้วคัดลอกภาพการ์ตูนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาแบ่งเป็นหมวดหมู่แล้วเย็บเป็นเล่มสามารถใช้เป็นอุปกรณ์การสอนได้

(2) ครูมอบหมายให้นักเรียนเก็บสะสมภาพการ์ตูน จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แล้วทำเป็นสมุดเก็บสะสมภาพ

(3) ครูส่งเสริมให้นักเรียนวาดการ์ตูนจากจินตนาการของเด็กเอง แต่ละภาพมีชื่อเรื่องประกอบ การวาดภาพนั้นตอนแรกจะเริ่มต้นวาดไม่ตึก ไม่ถูกต้อง และอาจจะไม่ตรงกับความคิดแต่ไม่ควรกังวลมาก ฝึกให้เด็กวาดหลายๆ ครั้ง เด็กจะเกิดทักษะวาดภาพเองจนสามารถถ่ายทอดจินตนาการของตน การกระทำเช่นนี้จะทำให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน มีความสุข ความพอใจและความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

(4) ครูวาดภาพการ์ตูนลงในกระดานดำ หรือกระดาษแข็ง เพื่อให้เป็นอุปกรณ์ในการสอน ลายเส้น การ์ตูนง่ายๆ มีส่วนทำให้เกิดความสนใจและเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

แพรวพรรณ ตันติพลาผล (2534, หน้า 12) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับประโยชน์ของการ์ตูนต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

(1) แสดงสิ่งที่เป็นนามธรรม ประเภทความรู้ ความคิด ความรู้สึกให้เป็นรูปธรรมในลักษณะภาพ

(2) ใช้โน้มน้าวและเปลี่ยนเจตคติ

(3) ชักชวนผู้ดู ให้เกิดอารมณ์ขันและช่วยผ่อนคลายอารมณ์

(4) ให้ข้อคิดแฝงอยู่ในรูปภาพ

(5) ถ่ายทอดอารมณ์ความคิดของผู้วาดสู่ผู้ดู

(6) สะท้อนสังคม วัฒนธรรมความเป็นอยู่และเหตุการณ์สำคัญๆ ในช่วงเวลาต่างๆ

(7) มีลักษณะไม่ซับซ้อนรายละเอียดไม่มาก สามารถเข้าใจได้ง่าย

(8) เป็นภาพที่แสดงแทนของจริงซึ่งไม่สามารถเห็นได้ด้วยตาหรือยากแก่การไปดู

ของจริง

วีระ พุฒกลาง (2548, อ้างถึงใน อเนก รัตนจิตบรรจง หน้า 11) กล่าวว่าประโยชน์ของหนังสือการ์ตูนได้ให้สิ่งต่างๆ ต่อเด็กพอสรุปได้ดังนี้

(1) ทำให้เด็กเกิดมโนภาพที่ดี หนังสือการ์ตูนที่ดีจะช่วยสร้างสรรค์ให้เด็กเกิดความคิดและจินตนาการ

(2) ทำให้เกิดความสนใจมากขึ้น หนังสือการ์ตูนทั่วไปต่างก็มีสิ่งเร้าอยู่ในตัวแล้ว เช่นพระเอกหรือเนื้อเรื่องที่น่าตื่นเต้น ถ้ารู้จักเลือกหนังสือดีมีสาระเหมาะสมแก่วัยของเด็กให้อ่านหรือแม้แต่ดูรูปภาพก็ยังทำให้เด็กเกิดความรักที่จะอ่านยิ่งขึ้น

(3) ทำให้เกิดแนวคิดที่ดี ธรรมชาติของหนังสือการ์ตูนเป็นการเขียนหรือเล่าเรื่องโดยอาศัยภาพประกอบ ถ้าเลือกหนังสือที่ให้คติแนวคิดที่ดีให้เด็กจะเป็นการช่วยสร้างสรรค์ความคิดให้เกิดขึ้นกับเด็กที่ละเอียดอ่อน

(4) หนังสือการ์ตูนบางเล่มจะทำให้เด็กจดจำวิธีการแม้แต่คำสนทนาที่แปลกใหม่ถ้าหนังสือดีมีสาระเด็กก็จะจดจำในสิ่งที่ดีมีสาระไปใช้ วีระ พุฒกลาง (2537, อ้างถึงใน นวลทิพย์ ปริญาคุณกุล หน้า 39)

เราสามารถสรุปประโยชน์ของการ์ตูนได้ว่าการ์ตูนเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนและเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น สามารถโน้มน้าวผู้เรียนให้เปลี่ยนเจตคติสามารถฝึกทักษะในด้านต่างๆ จากความคิดที่แฝงอยู่ในรูปภาพ และช่วยผ่อนคลายอารมณ์ทำให้เกิดความสนุกสนาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศเช่น ภาษาจีนอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นปีและสาระการเรียนรู้ภาษาจีนเป็นหลักสูตรภาษาจีนพื้นฐานต่อเนื่อง 12 ปี สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีดังนี้

สาระที่ 1: ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6	1. ปฏิบัติตามคำสั่งคำขอร้องและคำแนะนำที่ฟังและอ่าน	- คำสั่งคำขอร้องและคำแนะนำเช่นการเล่นเกม การวาดภาพ ตัวอย่าง 请排队qǐngpáiduì、分组 fēnzǔ、准备zhǔnbèi开始 kāishǐ、请站起来 qǐngzhànqǐláizài再做一次 zàizuòyíci请帮助他 qǐngbāngzhùtā 请再画qǐngzàihuà注意听 zhùyìtīng 要回答先举手 yàohuídáxiānjǔshǒu 先听后说 xiāntīnghòushuō
	2. อ่านออกเสียงข้อความนิทานและบทกลอนตามหลักการออกเสียง	- หลักการออกเสียง - ข้อความนิทานและบทกลอน - การใช้พจนานุกรม ตัวอย่าง การออกเสียงเบา 轻声 qīngshēng การออกเสียงม้วนลิ้น 儿化音 érhuàyīn

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6	3. ระบุประโยคข้อความสั้นๆตรงตามภาพสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายที่ฟังหรืออ่าน	- ประโยคข้อความสัญลักษณ์เครื่องหมายที่มีความหมายเกี่ยวกับตนเองครอบครัวโรงเรียน สิ่งแวดล้อมอาหารเครื่องดื่มงานอดิเรก นันทนาการสุขภาพสวัสดิการการซื้อ-ขายและ ลมฟ้าอากาศคำศัพท์สะสม 500-600 คำ
	4. บอกใจความสำคัญและตอบคำถามจากการฟังและอ่านบทสนทนาหรือเรื่องเล่าง่ายๆ	- ประโยคบทสนทนาหรือเรื่องเล่า - คำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่องเช่น ใครทำอะไรที่ไหนเมื่อไรอย่างไรทำไม ตัวอย่าง谁?shuí(shéi)?什么?shénme?哪里?nǎli?在做什么?zàizuòshénme?什么时候?shénmeshíhòu? 怎么样? zěnmeyàng? 、 为什么? wèishénme?

สาระที่ 1: ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแสดง

ความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6	1. พูดหรือเขียน ได้ตอบในการสื่อสารระหว่างบุคคล	- บทสนทนาที่ใช้ในการทักทายกล่าวลา ขอบคุณ ขอโทษ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6		<p>- ประโยคข้อความหรือภาษาที่ใช้แนะนำตนเองเพื่อนและบุคคลใกล้ตัวจำนวนการตอบรับ</p> <p>ตัวอย่าง</p> <p>老师好! lǎoshīhǎo! 、 我叫…… wǒjiào…… 他是我的…… tāshìwǒde…… 那是他的…… nàshìtāde…… 您贵姓? nínguìxìng? 、 这是…… zhèshì…… 谢谢xièxie 、 不用谢 búyòngxiè 不客气búkèqì、 对不起duìbuqǐ 没关系méiguānxi、 没什么méishénme</p>
	2. ใช้คำสั่งคำขอร้องคำขออนุญาตและคำแนะนำง่ายๆ	<p>- คำสั่งคำขอร้องคำขออนุญาตและคำแนะนำง่ายๆ</p> <p>ตัวอย่าง</p> <p>请打开窗qǐngdǎkāichuāng 请站起来qǐngzhànqǐlái (请) 给我看看 (qǐng) gěiwǒkànkàn 老师, 我们可以去……吗? lǎoshī , wǒmenkěyǐqù...ma? 这样做zhèyàngzuò 你应该…… nǐyīnggāi…</p>
	3. พูดหรือเขียนแสดงความต้องการขอความช่วยเหลือตอบรับและปฏิเสธในสถานการณ์ต่างๆ	<p>- ประโยคและสำนวนภาษาที่ใช้บอกความต้องการ ขอความช่วยเหลือการตอบรับและปฏิเสธในสถานการณ์ต่างๆ</p> <p>ตัวอย่าง</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6		<p>A: 借一下你的铅笔, 可以吗? jiè yí xià nǐ de qiān bǐ , kěyǐ ma?</p> <p>B: 可以kěyǐ。 对不起, …… duìbuqǐ ……</p> <p>A: 请问, 洗手间在哪儿? qǐngwèn, xǐshǒujiānzàinǎr?</p> <p>B: 在左边/对不起, 不知道。 zàizuǒbian/duìbuqǐ, bùzhīdào.</p>
	<p>4. พูดหรือเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเพื่อนครอบครัวและเรื่องใกล้ตัว</p>	<p>- ประโยคและสำนวนภาษาที่ใช้ขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเพื่อนครอบครัวและเรื่องใกล้ตัว</p> <p>ตัวอย่าง</p> <p>你从哪里来? nǐ cóng nǎ lǐ lái? 我从……来。wǒ cóng…… lái. 你的电话号码是多少? nǐ de diàn huà hào má shù duō shǎo? 01 - …… (การอ่านหมายเลขเลข 1 อ่านว่า yāo) 你在哪儿出生? nǐ zài nǎ r chū shēng? 我在……出生。 wǒ zài…… chū shēng. 你的生日是几月几号? nǐ de shēng rì shì jǐ yuè jǐ hào? 我的生日是……。 wǒ de shēng rì shì……</p>
	<p>5. พูดหรือเขียนแสดงความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัวและกิจกรรมต่างๆ พร้อมให้เหตุผลสั้นๆ ประกอบ</p>	<p>- ประโยคและสำนวนภาษาที่ใช้แสดงความรู้สึกและการให้เหตุผลเช่นชอบไม่ชอบดีใจเสียใจมีความสุขเศร้าหิวรสนชาติ</p> <p>ตัวอย่าง</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6		<p>觉得juéde、喜欢xǐhuan、爱ài 高兴gāoxìng、伤心shāngxīn 快乐kuàilè、开心kāixīn、好吃hǎochī 好喝hǎohē、我喜欢wǒxǐhuan 不喜欢唱歌bùxǐhuanchàngē 爸爸回来了，我很高兴。 bàbahuíláile ,wǒhēngāoxìng. 我考不好，很伤心。 wǒkǎobùhǎo ,hěنشāngxīn 今天是我的生日，我觉得很快乐、开心。 ntiānshìwǒdeshēngrì, wǒjuédehēnkuàilè , kāixīn. 我饿了，要去吃饭。 Wǒ' èle ,yàoqùchīfàn. 这个苹果很好吃。 Zhègèpíngguǒhǎochī</p>

สาระที่ 1: ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสารความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆโดย

การพูดและการเขียน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6	1. พูดหรือเขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเพื่อนและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว	<p>- ประโยคและสำนวนภาษาที่ใช้ในการพูดและเขียนข้อมูลเกี่ยวกับตนเองกิจวัตรประจำวันเพื่อน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเช่นข้อมูลส่วนบุคคล ตัวเลข ลำดับที่ วันเดือนปีฤดูกาล เวลา กิจกรรม สี ขนาด รูปทรง ตำแหน่งของสิ่งของทิศทางต่างๆ สภาพ ดินฟ้าอากาศอารมณ์ความรู้สึก</p> <p>- เครื่องหมายวรรคตอน</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6		<p>ตัวอย่าง</p> <p>圆yuán、方fāng、角jiǎo、长cháng、短duǎn 夏季xiàjì 雨季yǔjì、凉季liángjì、春chūn、夏xià秋qiū、冬dōng、东dōng、南nán、西xī、北běi 早上zǎoshang、上午shàngwǔ、中午zhōngwǔ、下午xiàwǔ、晚上wǎnshang、时间shíjiān</p> <p>逗号(,) dòuhào、</p> <p>问号(?) wèn hào</p> <p>句号(。) jù hào、</p> <p>顿号(、) dùn hào</p> <p>感叹号(!) gǎn tàn hào、</p> <p>冒号(:) mào hào</p> <p>引号(“...”) yǐn hào</p> <p>中国一年有四季: 春季、夏季、秋季、冬季。</p> <p>zhōngguó yì nián yǒu sì jì: chūnjì、xiàjì、qiūjì、dōngjì.</p> <p>普吉在泰国的南部。</p> <p>Pǔjízài tàiguó de nán bù.</p>
	<p>2. เขียนภาพแผนผังและตารางแสดงข้อมูลต่างๆที่ฟังหรืออ่าน</p>	<p>- คำกลุ่มคำประโยคที่แสดงข้อมูลของเรื่องต่างๆที่มีความหมายสัมพันธ์กับภาพแผนผังและตาราง</p> <p>ตัวอย่าง</p> <p>这是我的课程表，上午有两节汉语课，一节泰语课，下午有两节英语课，一节体育课。 Zhè shì wǒ de kè chéng biǎo, shàngwǔ yǒu liǎng jié hàn yǔ kè, yì jié tài yǔ kè, xiàwǔ yǒu liǎng</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6		jié yīngyǔ kè, yì jié tīyù kè. 这是我们班的值日表。 Zhè shì wǒmen bān de zhí rì biǎo.
	3. พูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว	- ประโยคที่ใช้พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว ตัวอย่าง 我觉得汉语不难。 Wǒ juéde hàn yǔ bù nán

สาระที่ 2: ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป. 6	1. ใช้ถ้อยคำน้ำเสียงและกิริยาท่าทางอย่างสุภาพตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของจีน	- ถ้อยคำน้ำเสียงและกิริยาท่าทางตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของจีนเช่นการส่งและรับของด้วยมือทั้งสองข้างถ้าจำเป็นต้องใช้มือเดียวให้ใช้มือขวา
	2. บอกข้อมูลและความสำคัญของเทศกาลวันสำคัญงานฉลองชีวิตความเป็นอยู่ของจีน	- ข้อมูลและความสำคัญของเทศกาลวันสำคัญงานฉลองและชีวิตความเป็นอยู่ของจีน ตัวอย่าง 节日jiérì、春节chūnjié、清明qīngmíng 端午duānwǔ、中秋节zhōngqiūjié 儿童节értóngjié、元旦yuándàn、母亲节mǔqīnjié 父亲节fùqīnjié、圣诞节shèngdànjié

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6	3. เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมของจีนตามความสนใจ	- กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมของจีนเช่นการเล่นเกม การร้องเพลง การตัดกระดาษ ศิลปะการป้องกันตัว และการเขียนพู่กันจีน ตัวอย่าง 剪纸jiǎnzhǐ、儿歌érgē、放fàng 做风筝zuòfēngzhēng、 猜谜语cāimíyǔ 跳舞tiàowǔ、体操tǐcāo、书法shūfǎ 画画儿 huàhuàr 、象棋 xiàngqí

สาระที่ 2: ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6	1. บอกความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาจีนและภาษาไทย	- ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียงประโยคชนิดต่างๆ - การใช้เครื่องหมายวรรคตอนและลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาจีนและภาษาไทยเช่น - เสียงในภาษาจีน: เสียงพยัญชนะ/เสียงสระ/เสียงวรรณยุกต์ - ตัวอักษรจีน: ลำดับขีด - คำ: การประสมประโยค - วลี: การสร้างวลี - ประโยค: โครงสร้างประโยคความเดียว - เครื่องหมายวรรคตอน
	2. บอกความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างเทศกาลงานฉลองและประเพณีตามวัฒนธรรมของจีนกับวัฒนธรรมของไทย	- ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างเทศกาลงานฉลองและประเพณีตามวัฒนธรรมของจีนกับวัฒนธรรมของไทย ตัวอย่าง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6		元旦yuándàn (新年xīnnián)、 春节chūnjié、泼水节pōshuǐjié 宋干节sònggànjié)、 母亲节mǔqīnjié、 父亲节fùqīnjié、 教师节jiàoshījié、 儿童节értóngjié

สาระที่ 3: ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ป.6	1. ค้นคว้ารวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นจากแหล่งเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูดหรือเขียน	- คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น - แหล่งข้อมูลต่างๆ - วิธีการนำเสนอ - กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แก่ - 数学shùxué - 自然科学zìránkēxué - 社会科学shèhuìkēxué (地理dìlǐ、历史lìshǐ、宗教与文化zōngjiàoyǔwénhuà) - 泰语tài yǔ - 外语wàiyǔ (英语yīngyǔ、汉语hànyǔ)、卫生与体育wèishēngyǔtǐyù - 艺术yìshù (手工艺shǒugōngyì、绘画huìhuà、音乐yīnyuè、舞蹈wǔdǎo) - 职业与技科zhíyèyǔkējì

สาระที่ 4: ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐานต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆทั้งในสถานศึกษาชุมชนและสังคม

ชั้น	ตัวชี้วัดชั้นปี	สาระการเรียนรู้ภาษาจีน
ป.6	1. ใช้ภาษาจีนสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา	- ประโยคหรือบทสนทนาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา - นำคำศัพท์ประโยคและบทสนทนาที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์จริง ตัวอย่าง 请排队qǐngpáiduì、分组fēnzǔ、准备zhǔnbèi开始kāishǐ、请站起来qǐngzhànqǐlái、再做一次zàizuòyíci、请帮助他qǐngbāngzhùtā、请再画qǐngzàihuà、注意听zhùyìtīng 要回答先举手yàohuídáxiānjǔshǒu 先听后说xiāntīnghòushuō

สาระที่ 4: ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

อาชีพและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้ภาษาจีน
ป.6	1. ใช้ภาษาจีนในการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลต่างๆ	- การใช้ภาษาจีนในการสืบค้นและรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใกล้ตัวจากสื่อต่างๆ ตัวอย่าง 人物rénwù、食物shíwù、动物dòngwù、职业zhíyè、报纸bàozhǐ、日常用品rìchángyòngpǐn、时间shíjiān、地点dìdiǎn 网络wǎngluò

1. สาระขอขยาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 190) มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถสื่อสาร แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรม อันหลากหลาย ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางให้ผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จ เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับดังกล่าวและคุณภาพของผู้เรียนรวมทั้งการจัดการศึกษาสำหรับ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะตามที่หลักสูตรได้ระบุไว้ ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

(1) ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง พูด อ่าน เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ตีความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

(2) ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือน และความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และ วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

(3) ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้อื่นเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตน

(4) ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก การใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนชุมชน และสังคมโลกเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลกเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ข้อมูลข้างต้นเป็นเนื้อหาที่ต้องนำมาวิเคราะห์ และพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาจีน โดยให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุผลตาม มาตรฐานที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้

2. สาระมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสารความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษาชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การ ประกอบอาชีพและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 ดังกล่าวข้างต้นเป็นข้อมูลที่ต้องนำมาวิเคราะห์และพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะ การอ่านภาษาจีน โดยให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุผลตามมาตรฐานที่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานปีพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้

3. เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกทักษะการอ่าน

ในการทำแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาจีนโดยใช้แผ่นภาพการ์ตูน ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 นั้น ในการวางโครงสร้างของเนื้อหา ซึ่งเป็นสิ่งแรกในการเตรียมเนื้อหาเพื่อ นำไปสร้างแบบฝึกทักษะทำให้เนื้อหาเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ การวางโครงสร้างของเนื้อหาให้ ชัดเจนตั้งแต่ตอนแรกจะทำให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาและสามารถเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของหัวข้อต่างๆในบทเรียนเข้าด้วยกันได้อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการ เรียนและคงความสนใจของผู้เรียนไว้ได้อีกด้วย

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดทำมีดังนี้

(3.1) เลือกเนื้อหาที่จะนำเสนอ ควรเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่กระชับเน้นเฉพาะ ประเด็นที่สำคัญในส่วนที่ต้องการใส่ไว้ในแบบฝึกทักษะให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน นอกจากนี้ควรนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลาย ทั้งด้านที่ดีและไม่ดีโดยให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจด้วย ตนเอง

(3.2) เรียงลำดับหัวข้อเนื้อหาโดยใช้วิธี

(3.2.1) นิรนัย (deductive method) คือการนำเสนอด้วยการกล่าวถึงข้อสรุปก่อน คือการใช้มโนทัศน์และหลักการมาอธิบายข้อเท็จจริงแล้วนำมาประยุกต์ใช้และแก้ปัญหา เช่น ทุกๆคนเกิดมาก็ต้องตายดั่งนั้น นาย ก เกิดมาก็ต้องตาย นาย ข เกิดมาก็ต้องตาย

(3.2.2) อุปนัย (inductive method) คือการนำเสนอด้วยการสังเกตถึงรายละเอียดของข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุป เช่น นาย ก เกิดมาแล้วตาย นาย ข เกิดมาแล้วตาย นาย ค เกิดมาแล้วตาย สรุปได้ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาแล้วก็ต้องตาย

(3.3) การใช้ภาษาให้เหมาะสม ควรคำนึงถึงกลุ่มของผู้เรียน โดยเฉพาะ เรื่องระดับของการศึกษา ถ้าเป็นผู้เรียนวัยเด็กควรใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่ายเป็นคำที่คุ้นเคยและเป็นประโยคที่ถูกต้องทางไวยากรณ์

4. วิธีการออกแบบเนื้อหาประเภทต่างๆ

(4.1) ด้านความรู้ ความจำและความเข้าใจ จะต้องกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาให้ชัดเจนด้วยการแบ่งหัวข้อออกเป็นส่วนๆ กำหนดวงคำศัพท์ในแต่ละบท กำหนดปริมาณของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อให้มีปริมาณที่เท่าๆ กัน ถ้าเนื้อหาไม่ยากหรือไม่ซับซ้อนอาจนำเสนอเนื้อหาทั้งหมดแล้วตามมาด้วยแบบฝึกหัด แต่ถ้าเนื้อหายาก ซับซ้อนหรือต้องเรียนรู้เป็นขั้นตอนควรแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ และมีแบบฝึกหัดแทรกอยู่เป็นช่วงๆ

(4.2) ด้านทักษะและการปฏิบัติเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกฎ ทฤษฎี เช่น กฎของวิชาคณิตศาสตร์ ทฤษฎีวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาภาษาต่างประเทศและวิชาคอมพิวเตอร์ส่วนมากจะทำออกมาในรูปแบบของมัลติมีเดียสำหรับการฝึกทักษะ (drill) โดยเน้นไปที่การสร้างโจทย์คำถาม การสร้างสถานการณ์เพื่อแก้ปัญหาและการแข่งขันในรูปแบบของเกมคอมพิวเตอร์เพื่อเน้นการฝึกหัด นอกจากนี้ควรมีการสรุปกฎเกณฑ์ แนวคิดทฤษฎีเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนเนื้อหาได้โดยอาจทำการทบทวนระหว่างการเรียนรู้ก็ได้ การฝึกแก้ไข โจทย์ที่กำหนดสถานการณ์นั้นผู้ออกแบบควรสร้าง โจทย์หรือสถานการณ์ไว้หลายๆ ข้อ หลายๆ สถานการณ์ในรูปแบบของคลังข้อสอบแล้วให้คอมพิวเตอร์ทำการสุ่ม โจทย์คำถามเพื่อให้ได้ผลดีในการฝึกในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

(4.3) ด้านทัศนคติ ในการเปลี่ยนทัศนคติของผู้เรียนนั้นผู้สอนจะต้องทำให้ผู้เรียนเห็นว่าทัศนคติอันใหม่นั้นสอดคล้องกับทัศนคติเดิมของผู้เรียน จึงต้องออกแบบเนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนสนใจและคล้อยตามปัจจัยที่จะทำให้นโยบายของบทเรียนลักษณะนี้น่าสนใจคือความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกับผู้เรียน เช่น ค่านิยม ภาษา ความเชื่อ เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่การ

เปลี่ยนแปลงทางความคิดและนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีที่สุด นอกจากนี้การใช้เรื่องราว วรรณกรรมหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงมาประกอบเนื้อหาจะเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ แล้วจึงสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนทัศนคติ

5. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่าน

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาการอ่านการเขียนแห่งประเทศไทย (2544หน้า 7) กล่าวว่า หนังสือสำหรับเด็กที่ดึ้นนั้นมีลักษณะที่ดี 3 ประการคือ

(5.1) ด้านเทคนิคการพิมพ์การจัดรูปเล่ม การจัดพิมพ์ภาพและตัวอักษรต้องชัดเจน ปรกต้องสวยงาม ดึงดูดความสนใจของเด็กๆ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของเด็ก การจัดหน้าหนังสือดูโปร่งตา และชื่อเรื่องดึงดูดความสนใจ

(5.2) ด้านเนื้อหา เนื้อหาต้องถูกต้อง เหมาะสมกับวัย มีความสนุกสนานน่าสนใจ เนื้อเรื่องชวนให้ติดตาม ลำนวนภาษาความสั้นยาวของเรื่องต้องเหมาะสมกับวัย ความยากง่าย การดำเนินเรื่องต้องเร้าใจชวนให้ติดตาม มีประโยชน์และแง่คิดหลังจากการอ่านไปแล้ว

(5.3) ด้านภาพประกอบ หนังสือสำหรับเด็ก โดยทั่วไปจะมีภาพประกอบเกือบทุกหน้า ในหนังสือเกือบทุกประเภท ภาพประกอบนั้นต้องมีสีสันสวยงามวาดอย่างประณีต สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง ภาพต้องถูกต้อง ขนาดภาพพอเหมาะกัขนาดของรูปเล่ม และน่าสนใจ

ขั้นตอนในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาจีน โดยใช้แผ่นภาพการ์ตูนมีขั้นตอนดังนี้

(1) วิเคราะห์เนื้อหาวิชาภาษาจีนจากหนังสือประกอบการเรียน 体验汉语 หนังสือเรียนระดับประถมศึกษาเล่มที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 คู่มือและมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดวาระระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 จะต้องมีความรู้หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้อะไรบ้าง

(2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจึงนำ มาตรฐานเหล่านั้นมาสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาจีนโดยใช้แผ่นภาพการ์ตูนซึ่งใช้ภาพการ์ตูน ในการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนรู้ในวิชาภาษาจีน แบบฝึกทักษะนี้จะ ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหา แบบฝึกหัดแบบตอบถูกผิด แบบจับคู่ แบบเลือกตอบ และแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งในแต่ละแบบฝึกประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

(2.1) ขั้นตอนกิจกรรมก่อนการอ่าน (pre reading) เป็นขั้นที่สร้างความสนใจและ การกระตุ้นความรู้เดิมในเรื่องที่อ่านจนคล่องจึงนำเสนอบัตรภาพให้นักเรียนดู

(2.2) ขั้นตอนกิจกรรมระหว่างการอ่าน (while reading) นำเสนอบัตรคำอธิบายความหมายให้นักเรียนอ่านตามหลักการอ่านภาษาจีนแล้วฝึกทำกิจกรรมตามที่วัตถุประสงค์กำหนด โดยการฝึกทำงานเป็นกลุ่ม จับคู่ หรือฝึกทำงานเดี่ยว โดยการอ่านจากบัตรคำ แต่งประโยค แปลความหมาย เป็นต้น

(2.3) ขั้นตอนกิจกรรมหลังการอ่าน (post reading) เป็นขั้นที่ทบทวนเนื้อหาหรือทักษะที่ได้เรียนไปแล้วเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่าน หรือถ่ายโอนข้อมูลเนื้อหาที่อ่านโดยประเมินการอ่านจากการทำแบบฝึกหัดที่กำหนดให้ ซึ่งแบบฝึกหัดมีทั้งแบบจับคู่ แบบตอบถูกผิด และแบบตัวเลือก จากนั้นให้ทำแบบทดสอบรายจุดประสงค์ท้ายแบบเสริมฝึกทักษะโดยกำหนดคะแนนหน่วยละ 10 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนน คือ ถ้าตอบถูกได้ 1 ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

(3) นำแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาจีนโดยใช้แผ่นภาพการ์ตูนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ

(4) นำแบบฝึกมาปรับปรุงแก้ไขเรื่องการใช้ภาษาให้อ่านง่ายเหมาะกับวัยและระดับของผู้เรียนแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

(5) นำแบบฝึกที่ปรับปรุงแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปหาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ E_1/E_2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบฝึกการอ่านโดยใช้แผ่นภาพการ์ตูน

1. งานวิจัยในประเทศ

ศรี ปทุมศิริ (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอนที่เน้นสื่อในชีวิตประจำวัน ผลปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้วิธีเทคนิคการสอนที่เน้นสื่อในชีวิตประจำวันมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ขจรศักดิ์ สุนลี (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยวิธีการสอนแบบ CIRC (Cooperative Intergrated Reading and Composition) ประกอบกับการใช้สื่อในชีวิตประจำวัน ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษสูงขึ้น

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีสอบแบบ CIRC ประกอบกับการใช้สื่อในชีวิตประจำวัน และนักเรียนมีความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อานงค์ ใจรังการ (2547, หน้า 56) ได้ใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงควบกล้ำ ร ล ว กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลท่าปลา (ชุมชนร่วมจิต) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 35 คน ผลการเปรียบเทียบนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ก่อนและหลังเรียน พบว่านักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงหลังใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึก

อุมาพร ทองเสมอ (2548, หน้า 95) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานและรูปภาพ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบ้านบางเหนียว พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจกับก่อนการใช้แบบฝึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก

พันทิพา บึงจันตะดา (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนโดยใช้ภาพการ์ตูน เรื่องการซื้อสินค้าและบริการ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหัวหมู พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนภาพการ์ตูนกับการเรียนรู้ปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนในระดับดีมาก

รัตนา ลาวงศ์ (2552, หน้า 72) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้และความพึงพอใจทางการเรียนเรื่องการเมืองการปกครอง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้บทเรียนการ์ตูน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคลองหลวง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนการ์ตูนกับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจทางการเรียนโดยใช้บทเรียนการ์ตูนกับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมลักษณ์ สุเมธ (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะภาษาอังกฤษแบบเน้นการปฏิบัติสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนเอกชนทำการเปรียบเทียบกลุ่มที่สอนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มที่สอนตามแผนการสอนปกติ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถทางภาษาอังกฤษของกลุ่มที่ใช้การสอนแบบเน้นงานปฏิบัติและ

กลุ่มปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังการเรียนกลุ่มที่ทำการสอนแบบเน้นงานปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนเพิ่มขึ้น.95 ในขณะที่กลุ่มปกติมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนเพิ่มขึ้น.62 และกลุ่มที่ใช้การสอนแบบเน้นงานปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ65.62ของคะแนนเต็มซึ่งเพิ่มมาจากเดิมร้อยละ16.03ของคะแนนเต็ม

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

Stephen & Seth (2000, pp. 127-139) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้การ์ตูนเรื่อง Simpson ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการใช้การ์ตูนในการจัดการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้นักเรียนได้เกิดทักษะการคิดและมองเห็นถึงลักษณะทางด้านสังคมได้อย่างชัดเจน เพราะมีความทันสมัยและสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นนักเรียนมีความพึงพอใจและสนุกกับการเรียน

Lowrey (2001, p. 817-A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนระดับ 1 ถึง 3 จำนวน 87 คนผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะ มีคะแนนการทดสอบหลังการทำแบบฝึก มากกว่าคะแนนก่อนทำแบบฝึกและนักเรียนทำแบบทดสอบหลังจากฝึกทักษะแล้วได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 89.5 นั่นคือแบบฝึกทักษะเป็นเครื่องช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

Schwendinger (2002, p.51) ได้ศึกษาผลการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 503 คน โดยใช้แบบฝึกที่รูปภาพเหมือนของจริง แบบเขียนตามคำบอก และแบบทดสอบการเขียนสะกดคำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกที่มีรูปภาพเหมือนของจริงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ได้ใช้รูปภาพเหมือนจริง

Kuo & Hooper (2004, pp. 23-34) ศึกษาผลของการจำจากการมองเห็นและการพูดอักษรจีนผ่านการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 92 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบทดสอบและแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและการทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีการสร้างรูปแบบการจำที่เป็นของตนเองจะมีผลคะแนนหลังการสอนที่สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการมองเห็น วิธีการพูดและวิธีการแปลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Tiyan Hanyu Jichu Jiaocheng (2006, p. 27) นำเสนอการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการสื่อสาร โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจด้วยกลวิธีการเรียนและภาพประกอบ แบบเรียนสะท้อนแนวคิดให้ผู้เรียนใช้งานปฏิบัติในการฝึกฝนภาษาอย่างเป็นจริงและได้ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นได้ว่าแบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่นำมาใช้ในการฝึกทักษะทางภาษาได้อย่างดี และการนำการ์ตูนมาใช้เป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับประถมศึกษาเพื่อฝึกให้นักเรียนได้เกิดทักษะการอ่านให้แตกฉานมากขึ้น แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาจีนโดยใช้แผ่นภาพการ์ตูนนี้สามารถเป็นตัวช่วยเสริมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านภาษาที่สูงขึ้นทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามไปด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี